ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗΙ 19 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1897

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ #35
Ἐσωτερικοῦ δρ. 10.—Ἐξωτερικοῦ φρ.χρ.12.—Ρωσ. ρούβλ. 5

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἑλληνικὸν Θέατρον. Προκήρυξις.
Σχολεῖον τοῦ Λαοῦ.
Ἡ Στέλλα. Συνεθισμένη ἱστορία, ὑπὸ Α.Α. Ἀβούρη.
Ἀπὸ Προνοίας εἰς Νίουπορτ. Ἀμερικανικαὶ ἀναμνήσεις, ὑπὸ Γ. Δ Κ.
Ὀστάπ καὶ Οὐλιάνα. Διήγημα Κούκολνικ, ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ, ὑπὸ Α. Γ. Κωνσταντινίδου.
Ἡ Ἀραβικὴ ἀρχιτεκτονική, κατὰ τὸν Π. δὲ Μαδράθο, ἐκ τῆς Καστιλλιανῆς, ὑπὸ Γ. Ν. Μαυράκη.
Ἐκείνη (ἥτις πρέπει νὰ ὑπακούηται), μυθιστορία RIDER HAGGARD. Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, ὑπὸ Α. Ἀμπάτη. (Συνέχεια).
Ὑστερόγραφον περὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Ὕμνου, ὑπὸ Π-Σ.
Ψηφιδωτόν.
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια. — Ἐξωτερικά.— Ἀρχαιολογία.—Φιλολογία
Ἐφημερίδες. Ἀνέκδοτα, περίεργα, ποικίλα.
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα Βιβλία.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Ἀθηνῶν

Ἀναλαβόντες τὴν ἐποπτείαν τοῦ «Ἐθνικοῦ δραματικοῦ Θιάσου», ἀποτελουμένου ἐξ ἠθοποιῶν ἀρίστων τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς, ἐθεωρήσαμεν καθῆκον ἀπαραίτητον νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν συνδρομὴν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ. Ἐν τῇ πατρίδι τοῦ θεάτρου καὶ παρὰ τὸν ἱερὸν ἐκεῖνον βράχον, ὑπὸ τὸν ὁποῖον τὰ ἀθάνατα ἔργα θείων τραγῳδῶν, ἐδίδαξαν, διέπλασαν καὶ διεμόρφωσαν ὁλόκληρον τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν κόσμον, εἶνε λυπηρότατον τὸ φαινόμενον τῆς σημερινῆς ἀδιαφορίας. Λαοὶ περὶ ἡμᾶς κατώτεροι τὸν πολιτισμὸν τὴν ἱστορίαν καὶ τὰ γράμματα προβαίνουσι μετ' ὀργασμοῦ εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς Ἐθνικῆς αὐτῶν σκηνῆς, ἀναγνωρίζοντες ὅτι τὸ θέατρον εἶνε ἡ βάσις τῆς πνευματικῆς αὐτῶν προόδου. Δι' αὐτοῦ μορφοῦται ὁ Ἐθνικὸς χαρακτήρ, ἐξυψοῦται τὸ φρόνημα, ἐνισχύεται ἡ αἴσθησις τοῦ καλοῦ καὶ ὁ ἔρως πρὸς τὴν πατρίδα. Ἀνάγκη φιλολογίας ἐθνικῆς, ἠθῶν ἐθνικῶν, φρονήματος ἐθνικοῦ. Βωμὸς δὲ ὅλων τούτων εἶνε τὸ θέατρον. Ἀποτεινόμεναι δὲ πρὸς τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινὸν καὶ πρό πάντων πρὸς τὴν ἀνεπτυγμένην αὐτοῦ τάξιν, ἐπικαλούμεθα τὴν συνδρομήν του, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι πληροῦμεν μίαν τῶν μεγίστων ἀναγκῶν αὐτοῦ.

Αἱ προκηρυσσόμεναι παραστάσεις ἀνέρχονται εἰς δέκα ὁκτώ. Θὰ διδαχθῶσι δὲ κατὰ προτίμησιν ἔργα πρωτότυπα καὶ μὴ ἀναβιβασθέντα εἰσέτι ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

Αἱ παραστάσεις δοθήσονται ἐν τῷ μεγάλῳ θεάτρῳ, δὶς τὴς ἑβδομάδος, καθ' ἃς ἑσπέρας τὸ Γαλλικὸν θέατρον ἀργεῖ.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ διὰ τὰς παραστάσεις ταύτας, δέον νὰ ἀπευθυνθῶσι πρὸς τὸ γραφεῖον τῆς ἐπιτροπῆς κείμενον κάτωθεν τοῦ δημαρχείου καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς δραματικῆς σχολῆς.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Δημ. Μ. Καλλιφρονᾶς πρόεδρος, **Νεοκλῆς Καζάζης, Ἀχιλλεὺς Παράσχος, Ἀντών. Ἀντωνιάδης, Δ. Οἰκ. Καλαποθάκης.**

Ὁ Γραμματεὺς
Νικ. Ι. Λάσκαρης

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Καθ' ὅλην τὴν θερινὴν περίοδον τὸ ἐν ἐνεργείᾳ Ἑλληνικὸν θέατρον πολὺ ὀλίγα πράγματα ἐδίδαξεν εἰς τοὺς ἀπειραρίθμους αὐτοῦ θαυμαστάς. Ὁ κυριεύων αὐτοῦ πλανήτης ἦτο ὁ γέλως. Χωρὶς δέ, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, νὰ θεωρῶμεν ἐπιβλαβῆ τὸν εὐφρόσυνον αὐτὸν θεόν, δικαιούμεθα ἐξ ἄλλου νὰ ἐρωτήσωμεν ἂν ἡ στερεότυπος ἐπιγραφὴ *Σχολεῖον τοῦ λαοῦ* εἶνε κατάλληλος ἀκόμη διὰ συνελεύσεις ἀνθρώπων ἀρκουμένων εἰς τούτου μόνον τὰς διδασκαλίας.

Δὲν ἀρνούμεθα τῆς εὐφροσύνου μουσικῆς τὴν ἐξημερωτικὴν δύναμιν, καίτοι ἓν παράδειγμα—τὸ θλιβερώτατον τέλος τοῦ πολυκλαύστου μας Κόκκου, δολοφονηθέντος διότι ἔψαλλεν—ἠδύνατο νὰ μεταβληθῇ εἰς δεινότατον ἐπιχείρημα..... Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι εἶνε ἄξιοι εὐγνωμοσύνης καὶ αὐτοὶ ἔτι οἱ ἀφελεῖς *Μυλωράδες*, ἀφοῦ ἐξεδίωξαν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς ὅλους τοὺς τροφίμους τῶν φυλακῶν καὶ τῶν ἀγυιῶν, τοὺς Τυμβωρύχους, τοὺς Πειρατάς, τοὺς Πνιγεῖς καὶ τοὺς Ρακοσυλλέκτας. Ἀλλὰ πάλιν ἔχουσι τὰ προσόντα οἱ καλοὶ κάγαθοὶ οὗτοι ἀστοί, καὶ ἂν ἔτι ἐπεδείκνυον θεωρίαν ἐπισκόπων, νὰ περιβληθῶσι τὸν τίτλον *διδασκάλων τοῦ λαοῦ*;

Ἐὰν ἔλειπον μερικοὶ δημοσιογράφοι θὰ ἐλέγομεν ὅτι οἱ ἠθοποιοί, προεξαρχόντων τῶν θιασαρχῶν, εἶνε οἱ ἀφιλοστοργότεροι τῶν θεραπόντων τοῦ Ἑλληνικοῦ κοινοῦ. Παρόμοιοι πρὸς ἀσυνειδήτους ξενοδόχους ἀλλὰ πολὺ τούτων ἐπιβλαβέστεροι, παρέχουσι τοῖς σπεύδουσι πρὸς αὐτοὺς ὅ,τι ἔωλον, ὅ,τι δηλητηριῶδες ὅ,τι ἐφθηνόν, ἀπὸ δοχείων ἀγανώτων, ἀπὸ πηγῶν ἀμφιβόλου καθαριότητος, καὶ ὑπὸ ἔποψιν ἠθικῆς διδασκαλίας, καὶ ὑπὸ ἔποψιν καλλιτεχνικῆς ἐντυπώσεως, καὶ ὑπὸ ἔποψιν γλώσσης. Καὶ ὅταν δὲν εὑρίσκουσι τοιαῦτα βρώματα ἐν τῇ ἀγορᾷ, οὐδεὶς φόβος ἐξαντλήσεως. Αὐτοὶ οὗτοι εἶνε ἕτοιμοι εἰς κατασκευὴν θέλετε δραμάτων; θέλετε κωμωδιῶν; θέλετε κωμειδυλλίων;

Ἀπὸ διετίας ὅμως τὸ κοινόν, ἀσυνειδήτως καὶ αὐτό, ἢ μᾶλλον, αἰσθανθὲν ἴσως τὸν στόμαχόν του προσβεβλημένον, ἐξασθενήσαντα, διεμαρτυρήθη κατὰ τῶν παντοειδῶν πνευματικῶν ἐδεσμάτων, ἅτινα τῷ προσεφέροντο καὶ ἐξεδήλωσε τὴν διαμαρτυρίαν του διὰ τῆς ἀθρόας εἰς τὰ κωμειδύλλια μόνον συρροῆς του καὶ διὰ βαθυτάτης περιφρονήσεως πρὸς ὅλα τὰ ἄλλα συλλήβδην ἔργα, χλωρὰ ἢ ξηρά, δίκαια ἢ ἄδικα, ἐπιζήμια ἢ ἐπωφελῆ.

Καί... ἰδοὺ τίς ἡ σημερινὴ κατάστασις τῆς *Ἐθνικῆς* λεγομένης *σκηνῆς*. Εὐτυχῶς εἰς τὸν ἀμνησίακον ἡμῶν τόπον οὐδεὶς ποτὲ ἀπεδείχθη «κυρίως ὑπεύθυνος». Τὸ πολὺ εἶνε συνένοχος. Ἂν δ' ἐκαλοῦντο νὰ δώσωσιν εὐθύνας ἠθοποιοὶ καὶ κοινὸν, αἱ εὐθύναι, δίκην ἐλαστικῆς σφαίρας, θὰ ἐρρίπτοντο ἀπὸ τῶν μὲν πρὸς τοὺς δὲ μετὰ τοσούτου πείσματος, ὥστε ὁ δικαστὴς ἢ θὰ παρητεῖτο, ἢ θὰ κατεδίκαζεν ἐξ ἴσου τό τε ἄνευ τινὸς ἐπισήμου τίτλου κοινὸν καὶ τοὺς προϊσταμένους τοῦ *Σχολείου τοῦ Λαοῦ*!

Καὶ ἐν τούτοις ἄλλα ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσιν ἔτι εὐτυχῶς τὰ ἰδανικὰ ἀμφοτέρων. Ἠθοποιοὶ καὶ κοινὸν μόνον ἐν αὐτοῖς συναντῶνται, διὰ νὰ χωρισθῶσι κατόπιν ἐν τῇ πραγματικότητι. Ἀπὸ *θεατρίρων* ἐφιλοδόξησαν καὶ φιλοδοξοῦσιν οἱ πρῶτοι νὰ προαχθῶσιν εἰς πράγματι *ἠθοποιούς*, διαπλάττοντας τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα, ἐξαίροντας τὸ εὐγενὲς τοῦ κοινοῦ φρόνημα καὶ ἀναπτύσσοντας τὸ αἴσθημα τοῦ καλοῦ, ἐνισχύοντας τοὺς εὐγενεῖς ἐνθουσιασμοὺς καὶ τῆς πατρίδος τὸν ἔρωτα. Καὶ τὸ κοινόν, ποσάκις δὲν ὠνειροπόλησε νὰ εὑρίσκῃ ἐν τῷ θεάτρῳ τὰς γλυκυτάτας συγκινήσεις, ἃς μόλις τῷ ὑποδεικνύει ἡ ἐθνικὴ του ἱστορία, τὴν ζωντανὴν ἀναπαράστασιν τοῦ ἀγνοῦ καὶ εὐώδους παρελθόντός του, τὴν καλλιέργειαν τοῦ φρονήματός του, τὰς Μούσας παλινοστούσας, καὶ κομιζούσας τὰ δῶρα, δι' ὧν ἐμοίραινον ἄλλοτε τὴν γῆν αὐτήν, καὶ ὅλα τέλος τὰ εὐγενῆ καὶ εὐφρόσυνα αἰσθήματα, παρελαύνοντα ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ἀπὸ ταύτης διαχυνόμενα καὶ ἐξωραΐζοντα τὴν καρδίαν ἑκάστου....

Οὕτω, πάντες συναντώμεθα ἐν τῷ πόθῳ τῷ προσφιλεῖ, ἀλλ' ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ὡσεὶ καρκινοβατοῦντες, βλέπομεν ἀπομακρυνομένην, διαφεύγουσαν τὴν ἐκπλήρωσίν του. Ἡ ἐξ ἐφόδου μάλιστα εἰσπήδησις τοῦ κωμειδυλλίου, καὶ ἡ φρουδὸς τέρψις, ἥτις ἐσαγήνευτε τοὺς ἁπλουστέρους, θὰ ἦτο ἀληθῶς κινδυνώδης, ἂν δὲν ἐγέννα τέλος εὐέλπιδα ἀντίδρασιν, ἂν οἱ ἠθοποιοὶ δὲν ἔβλεπον ἐξαίφνης ἑαυτοὺς μεταβαλλομένους εἰς γελωτοποιοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος, ἂν τοῦ κοινοῦ οἱ προορατικώτεροι δὲν ἤρχιζον νὰ ὑποψιθυρίζωσιν ὅτι, τὸ ἐν ἐνεργείᾳ Ἑλληνικὸν θέατρον, εἶνε ὅτι θέλετε, ἀλλὰ *Σχολεῖον τοῦ λαοῦ* δὲν εἶνε!

Τὰς σκέψεις ταύτας ἐγέννησεν ἐν ἡμῖν ἡ ἀνωτέρω προκήρυξις. Εἴθε ἡ νέα αὕτη ἀπόπειρα ν' ἀποβῇ εὐτυχεστέρα τῶν προηγουμένων.

ΣΤΕΛΛΑ

(Συνειθισμένη Ἱστορία)

Ἔλαβα ταῖς προάλλαις ἀπὸ ἕνα μου φίλο αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν:

Ἀγαπητέ,

. . . . . .

«Νὰ τώρα καὶ ὁ τελευταῖός μου ἔρως, ποῦ ἔκαμα πρὶν φύγω ἀπὸ τὸ μυρωμένο μας νησί. Διάβασέ τον γιατὶ ἂν δὲν εἶνε νόστιμος, εἶνε ὅμως περίεργος καὶ κάπως ἀστεῖος.

Πρώτη φορὰ 'ς τὴ ζωή μου τὴν εἶδα τὴ Στέλλα ἐδῶ κι' ἕξη μῆνες ἕνα βράδυ 'ς τὴν ἐκκλησιά. Ἐπῆγα ν' ἀκούσω τοὺς *χαιρετισμοὺς* 'ς τὴ Φανερωμένη — ἔτσι μοῦ βουλήθηκε νὰ πάγω κεῖθε πέρα — κι' ἐκεῖ ποῦ ἔστεκα προσεκτικὸς μὲ μάτι κι' αὐτὶ προσηλωμένο 'ς τὸν παπᾶ κι' εἰς τοὺς ψαλτάδες, δὲν ἤξερω πῶς, ἔστρεψα λίγο τὸ βλέμμά μου δεξιὰ καὶ διέκρινα ἀνάμεσα 'ς τὴν ὠχρὴ καὶ τρεμουλιασμένη λάμψι τῶν κεριῶν, μιὰ κόρη μαυροφορεμένη μὲ μορφὴ γλυκεῖα καὶ συμπαθητική, ποῦ ἔστεκε μὲ σέβας 'ς τὸ πλάγι μιᾶς μισόκοπης γυναῖκας, τῆς μάνας της βέβαια, καὶ ποῦ μοῦ ἔρριχνε κάπου κάπου περαστικαῖς ματιαῖς. Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, ἔπειτα ἀπὸ ἐκείνη τὴ μεγάλη μου γνωστή σου ἐρωτικὴ ἀποτυχία ποῦ μὲ ἐκτύπησε κατάκαρδα, γιατὶ ἀγαποῦσα εἰλικρινά, δὲν ἤθελα πλειὰ νὰ μπλέξω 'ς τὰ δίκτυα γυναικός, μήπως πάθω τὰ ἴδια πάλι κι' ἐπάνω 'ς τὴ μία ἀγιάτρευτη πληγὴ τῆς καρδιᾶς μου ἀνοίξει καὶ δεύτερη..... Ἐξακολούθησα λοιπὸν νὰ κυττάζω ὅπως πρῶτα τὸν παπᾶ καὶ τοὺς ψαλτάδες, μάλιστα καὶ γιὰ τὸ ἀσκανδάλιστο ἐτραβήχτηκα καὶ πειὸ ἐμπρός, χωρὶς νὰ στρέψω ἄλλη φορὰ τὸ βλέμμά μου πρὸς τὸ μέρος τῆς μαυροφορεμένης ἄγνωστης κόρης. Μονάχα ὅταν ἐτελείωσαν οἱ χαιρετισμοὶ κι' ἐπρόκειτο νὰ φύγω, τῆς ἔδωσα, ἔτσι ἀπὸ ἁπλῆ περιέργεια, μιὰ δεύτερη ματιά, καὶ μὲ μεγάλη μου ἔκπληξι εἶδα τὸ ἀστραφτερό, τὸ μαῦρο μάτι τῆς σεμνῆς κορασιᾶς νὰ μὲ κυττάζῃ ἐπίμονα, ἀδιάκοπα.

Ἐστάθηκα λίγο θωρῶντάς την κι' ἔφυγα ἀτάραχος, ἀδιάφορος 'ς ἂν νὰ μὴ συνέβη σχεδὸν τίποτε, καὶ λέγοντας μὲ τὸ νοῦ μου:

«Καλά! γύρευε ποιὰ εἶνε καὶ γιὰ ποιόν μ' ἐπῆρε!»

Πέρασαν δυὸ βδομάδες· τὸ περιστατικὸ ἐκείνης τῆς βραδυᾶς ἄρχισε νὰ σβύεται ἀπὸ τὸ νοῦ μου, ὁποῦ νά, καὶ βλέπω ἔξαφνα μία Κυριακὴ βράδυ 'ς τὸν περίπατο ποῦ ἤμουνα μ' ἕνα μου φίλο, τὴ μαυροφορεμένη κόρη μὲ τὴ μάνα της καὶ μὲ μιὰ κοπέλλα μικρότερή της, τὴν ἀδελφή της. Ἐπέρασα ἀπὸ σιμά της, τὴν κύτταξα μὲ τὴν ἄκρα τοῦ ματιοῦ μου μιὰ φορά, καὶ μὲ κύτταξε ἐκείνη 'ς τὰ γεμάτα τρεῖς!

Ἐγεννήθηκε τότε σφοδρὰ ἐπιθυμία μέσα μου νὰ ἰδῶ μήπως τὴν γνωρίζω αὐτὴ τὴν κόρη καὶ ἀκόμα δὲν τὴν κατάλαβα, ἢ μήπως ἐκείνη ἀπατᾶται καὶ μὲ παίρνῃ γιὰ κανένα ἄλλον. Γυρίζω λοιπὸν ὀπίσω, περνῶ ἀπὸ τὸ πλάγι της τόσω σιμά, ὁποῦ τὸ χέρι μου ἄγγιξε θωπευτικὰ τὸ δικό της, καρφόνω τὸ βλέμμά μου καλὰ ἐπάνω της, τὴν παρατηρῶ... ἀλλὰ τίποτε! οὔτε τὴν γνωρίζω, οὔτε θυμοῦμαι νὰ τὴν εἶδα πουθενὰ ἀλλοῦ ἀπὸ τότες 'ς τὴν ἐκκλησιά!.... Τὴν παρατηρῶ καὶ πάλι καὶ τὴν εἶδα ποῦ ἐξακολουθοῦσε ἀδιάκοπα νὰ μὲ κυττάζῃ μὲ ματιαῖς ποῦ κάτι ἐκρύβανε ἄγνωστο, ἀόριστο, συγκεχυμένο.... τὴν εἶδα ποῦ μ' ἐκύτταζε μὲ ματιαῖς τόσο περίεργαις, τόσο ἀλλόκοταις, τόσο ἄτακταις, ποῦ λὲς καὶ κάτι ἐλέγανε, ἀγκαλὰ καὶ δὲν ἐλέγανε τίποτε!....

Ἄρα δὲν ἀπατήθηκε — τοῦτο ἦταν τὸ σωστὸ καὶ τὸ βέβαιο — δὲ μ' ἔπερνε γι' ἄλλον, ἐμὲ ἐκύτταζε. Ἀλλά... ποιὰ ἦταν; πῶς τὴν λέγανε; γιὰ ποιὸ σκοπὸ μ' ἐκύτταζε ἔτσι φανερά;... Ἄγνωστο! Νὰ μὲ ἤξευρε τάχα ἐκείνη; Μπᾶ ἀδύνατο τέτοιο πρᾶγμα! Ἐρώτησα τὸ φίλο μου νὰ μοῦ πῇ μήπως τὴν γνωρίζει, καὶ 'ς ἂν μοῦ ἀποκρίθηκε πῶς τοῦ εἶνε παντελῶς ἄγνωστη, ἐσώπασα τὴν κουβέντα καὶ:

«Τόσο τὸ καλλίτερο, ἐσκέφτηκα. Δὲ θέλω νὰ μάθω οὔτε ποιὰ εἶνε, οὔτε πῶς τὴν λένε, οὔτε ποῦ κάθεται. Ὅποτε τὴ βλέπω θὰ τὴν κυττάζω καὶ τίποτε περισσότερο, θὰ περνῶ ἔτσι λίγαις εὐχάρισταις στιγμαῖς μέσ' 'ς τὴ μονοτονία μου...»

Καὶ πραγματικῶς ἐπέρασα κάμποσαις βραδυαῖς εὐχάρισταις κυτταζόμενος σιωπηλὰ μὲ τὴν ἄγνωστη κόρη, χωρὶς τίποτε νὰ μοῦ κεντᾷ τὴν καρδιά, χωρὶς τίποτε γιὰ τὴν ὥρα νὰ μοῦ ἐμπνέῃ τὸ γλυκό της μάτι...

Μῆνας ὁλάκερος ἐπέρασε χωρὶς νὰ τὴ συναντήσω τὴν ἄγνωστη κόρη. Τί ἐγενότανε, δὲν ἤξερα! Ποῦ νὰ τὴν ζητήσω, δὲν ἤξερα, οὔτε καὶ μ' ἔνοιαζε τόσο, καὶ λίγο λίγο ὅσο ἡ μέρες περνοῦσαν, ἀρχιζα νὰ τὴν λησμονῶ, νὰ μὴ τὴν θυμοῦμαι παρὰ ἀδύνατα, συγκεχυμένα, σὰν τὰ ὄνειρα ποῦ βλέπουμε τὴ νύχτα, καὶ ποῦ μᾶς ἀφίνουνε γιὰ λίγαις ὥραις ἀνάμνησι ἀμυδρή, ἀμφίβολη....

Ἀλλὰ μία βραδυὰ μαγιάτικη τὴν εἶδα πάλι ἀνέλπιστα 'ς τὸ δρόμο τὴν ἄγνωστη κόρη. Τόσο ζωηρὴ ἐντύπωσι μοῦ ἔκαμε ἡ γελαστὴ μορφή της ποῦ τῆς τὴν φώτιζε τὼχρὸ φεγγάρι, τόσο μοῦ ἐφάνηκε παρά ποτε ὡραία, ποῦ τὴν εἶδα ὄχι πλειὰ 'ς τὰ μαῦρα, ἀλλὰ ντυμένη μὲ ὁλάσπρο φόρεμα ποῦ τῆς ἔπιανε χαριτωμένα 'ς τὸ λιγερὸ κορμί της, ποῦ σὰν νὰ τὴν ἀγαποῦσα, σὰν ἀπὸ πολὺ καιρὸ νὰ τὴν εἶχα μέσα 'ς τὴν καρδιά μου, ἐγύρευα διψασμένος ταῖς ματιαῖς της!...

Κυριεύουνε κάποτε τὴν ψυχή μας αἰσθήματα τόσο βίαια, τόσο ὁρμητικά, ποῦ ἄθελα μᾶς παρασύρουνε, κι' εἰς τὴ μεγάλη τους ὁρμὴ πνίγουνε κάθε ὀρθὴ σκέψι τοῦ νοῦ, μεταβάλλουνε κάθε λογικὴ ἀπόφασι τῆς καρδιᾶς...

Τὴν κύτταζα κι' ὅσο τὴν κύτταζα δὲν ἐχόρταινα! Τί συνέβαινε μέσα μου ἀκόμα καλὰ καλὰ δὲ μπορῶ νὰ τὸ ἐννοήσω. Ἔρως βέβαια δὲν ἦταν· ὄχι! ὄχι! Αἰσθανόμουνα ὅμως πῶς ἡ καρδιά μου δὲν ἦταν πλειὰ ἀδιάφορη γι' αὐτήν, σὰν ταῖς πρώταις ἡμέραις ποῦ τὴν ἐγνώρισα. Κάτι τι μὲ ἔλκυε χωρὶς νὰ θέλω πρὸς τὸ μέρος της, κάτι τι στανικῶς μὲ ὠθοῦσε, μὲ ἐβίαζε νὰ τὴν γνωρίσω, νὰ τὴν συλλογίζωμαι, νὰ τὴν ἔχω ἀδιάκοπα 'ς τὴ σκέψι μου. Καὶ τί δὲ θὰ ἔδινα γιὰ νὰ μάθω τὄνομά της!... Τὴν κύτταζα κι' ὅσο ἔρριχνε ἐπάνω μου φλογερὸ τὸ βλέμμα της, τόσο ἐδιψοῦσα ταῖς ματιαῖς της!...

Πόσο ἀδύνατος ἀλήθεια εἶνε ὁ ἄνθρωπος!... Ἕνα βλέμμα ἐρωτικό, ὅπως καὶ ἂν ἔρχεται μέσ' 'ς τὴν ἀπέλπισιά του, εἶνε ἱκανὸ νὰ τὸν κάμῃ εὐτυχισμένο, εἶνε ἱκανὸ νὰ τὸν ἀνυψώσῃ 'ς τὰ οὐράνια, νὰ τὸν κάμῃ νὰ λησμονήσῃ ὅλα του τὰ βάσανα, ὅλο τὸν κόσμο!...

Ἔτσι κι' ἐμὲ τὸ βλέμμα τῆς ἄγνωστης ἐκείνης κόρης μ' ἐμέθυσε, ἄπλωσε τὴ λήθη σ' τὸ νοῦ μου καὶ μοῦ ἐσκέπασε ὅλα μου τὰ περασμένα. Ἐλησμόνησα τὸν ἑαυτό μου κι' ἐνόμιζα πῶς ἡ ζωή μου ἀρχιζε ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμὴ περίχαρη, εὐτυχισμένη!.... Τόσο τὸ βλέμμα της μ' ἔλκυε, ποῦ χωρὶς νὰ ἐννοῶ τί κάνω, τὴν ἀκολούθησα τὴ στιγμὴ ποῦ ἔφευγε καὶ τὴν εἶδα νὰ φθάσῃ σ' τὸ σπίτι της.....

Ἔμαθα ποῦ κάθεται! καὶ γεμάτος χαρὰ γιὰ τὴ μεγάλη μου αὐτὴ ἐπιτυχία, ἀπεφάσισα νὰ περάσω τὴν ἄλλη μέρα γιὰ νὰ τὴν ἰδῶ σ' τὸ παράθυρο.

Τί νύχτα ἦταν ἐκείνη, φίλε μου, ποῦ ἐπέρασα! Δὲν μπόρεσα νὰ κλείσω μάτι, ἐγύριζα μ' ἀγωνία σ' τὸ στρῶμά μου καὶ μοῦ φαινότανε πῶς ἔβλεπα μπροστά μου τὴ γλυκεια μορφὴ τῆς ἄγνωστης κόρης, νὰ μὲ κυττάζῃ συμπαθητικά, νὰ μοῦ χαμογελᾷ μὲ ἀφέλεια, μὲ χάρι.

Τάχα, ἐσκεφτόμουνα ἔπειτα ἀπὸ πολλὰ καὶ διάφορα ποῦ δὲν τὰ θυμοῦμαι πλειά, μ' ἔχει κι' ἐκείνη 'ς τὸ νοῦ της ὅπως τὴν ἔχω καὶ ἐγώ, ἢ κοιμᾶται ἥσυχη, ἀμέριμνη, χωρὶς τίποτε νὰ τῆς ταράττῃ τὸ ὕπνο; Νὰ μ' ἔχῃ 'ς τὸ νοῦ της!... Ἀπαίτησις!!... Τί, μὲ λίγαις ματιαῖς ποῦ μοῦ ἔδωσε πρέπει νὰ μὲ συλλογίζεται κι' ὅλας; Καὶ ποιὸς μπορεῖ νὰ μὲ βεβαιώσῃ, ἂν ἡ ματιαῖς της ἐκείναις ἦταν ἐκφραστικαῖς, ἂν ἦταν εἰλικρινεῖς ἢ ὄχι; Ποιὸς ὡς σήμερα ἐδιάβασε σωστὰ ἀλάνθαστα ἀπὸ τὰ μάτια, τὰ διανοήματα τῆς ψυχῆς; Κανένας! Γιατὶ πολλαῖς φοραῖς τὰ μάτια κάνουνε πῶς ἐκφράζουνε κάτι τι καὶ δὲν ἐκφράζουνε τίποτε· γιατὶ πολλαῖς φοραῖς τὰ μάτια ἄλλα λένε κι' ἄλλα κρύβουνε.... Σωστότατο πῶς τὰ μάτια εἶνε ὁ καθρέφτης τῆς ψυχῆς... μὲ τὴ διαφορὰ ὅμως, πῶς φαίνεται ἡ ψυχὴ μέσα ἀπὸ αὐτὰ ταῖς περισσότεραις φοραῖς ἀλλοιώτικη ἀφ' ὅ,τι εἶνε, ἀπαράλλακτα σὰν τὰ πρόσωπά μας, ὅταν τὰ παρατηροῦμε μέσα σὲ μερικοὺς καθρέφταις *ἀπαταιῶνας* ποῦ μᾶς τὰ κάνουνε ὥμορφα, κομψὰ καὶ τὸ πιστεύουμε....

Δὲν ἔβλεπα τὴν ὥρα νὰ ξημερώσῃ γιὰ νὰ περάσω ἀπὸ τὸ σπίτι της νὰ τὴν ἰδῶ, νὰ ἰδῶ ἂν θὰ μείνῃ 'ς τὸ παράθυρο κατὰ τὴ διάβασί μου, ἂν θὰ μὲ κυττάξῃ, ἢ μήπως κάμῃ τέλεια τὴν ἀδιάφορη!

Στοχάσου τὴ συγκίνησι τῆς ψυχῆς μου τὴ στιγμὴ ποῦ ἐσίμονα 'ς τὸ σπίτι της.... Ἤμουνα καλότυχος! Ἀπὸ μακρυὰ διέκρινα τὸ κεφάλι της· ταχύνω τὸ βῆμά μου, κυττάζω καλλίτερα καί.... βλέπω τὴν ἀδελφή της, ἡ ὁποία μόλις μὲ εἶδε ἢ τυχαίως, ἢ ἐπίτηδες ἐμπῆκε μέσα! Προχωρῶ ἀπελπισμένος κι' ὅτι ἤμουνα ἀκριβῶς ἀποκάτω ἀπὸ τὸ σπίτι, προβαίνει ζάφνω ἐκείνη, ποῦ δίνει μιὰ σοβαρὴ ματιά, μπαίνει μέσα καὶ κλεῖ μὲ θόρυβο τὸ παραθύρι. Ἐτράβηξα ἔμπρος καὶ τόσο μεγάλη ἦταν ἡ ταραχή μου, ποῦ ἂν ὁ κόσμος ἐχαλοῦσε, ἂν ἡ γῆ ἄνοιγε καὶ μὲ κατάπινε δὲ θὰ τὸ ἐννοοῦσα. Τί αἰσθάνθηκα τὴ στιγμὴ ἐκείνη εἶνε ἀδύνατο νὰ σοῦ τὸ περιγράψω! Ὅλα μου τὰ ὄνειρα, ὅλαι μου αἱ ἐλπίδες, ὅλα μου τὰ σχέδια ἐχάνοντό σὰν καπνός, κι' ἐβυθιζόμουνα σ' ἕνα χάος ἄπατο, ὁλοσκότεινο! Τόσο τὸ ἀπότομο, τὸ σκληρό, τὸ χυδαῖο ἐκεῖνο κίνημα τῆς ἄγνωστης κόρης μὲ ἐλύπησε, τόσο μοῦ ἐπρόσβαλε τὸ φιλότιμο, ὁποῦ μοῦ ἤλθαν τὰ δάκρυα 'ς τὰ μάτια κι' ἔκλαιγα σὰν μικρὸ παιδὶ ἀπὸ παράπονο καὶ θυμό!

«Γιατὶ ἔλεγα, νὰ λάβω ἄδικα τέτοια προσβολή; Γιατὶ νὰ περιφρονηθῶ τόσο ἀπὸ μία γυναῖκα ἄγνωστη ποῦ δὲν τὴν ἀγαπῶ;»

Μοῦ ἐρχότανε νὰ σκάσω καὶ μ' ἐκυρίευσε μιὰ τέτοια μελαγχολία, ποῦ ἐσυχάθηκα τὸν κόσμο καὶ γιὰ μία στιγμὴ ἐμίσησα καὶ θρησκεία κι' ὅ,τι ἱερώτερο ἔχω 'ς τὴ γῆ!

«Ἄχ! σὰν τρελλὸς κάνοντας χειρονομίαις, ἔλεγα· ἐγεννήθηκα λοιπὸν γιὰ νὰ μὲ περιφρονοῦν ἀπὸ ἐδῶ, γιὰ νὰ μὲ κλωτσοῦν ἀπὸ ἐκεῖ, γιὰ νὰ μὴ βρίσκεται κανεὶς νὰ μ' ἀγαπᾷ ἀληθινά, νὰ μὲ λυπᾶται, νὰ συμπαθῇ 'ς τὰ βάσανά μου, 'ς ταῖς λύπαις μου; Ἔτσι θὰ περάσῃ λοιπὸν ὅλη μου ἡ ζωὴ ἄχαρη, ἀγέλαστη, ἀπελπισμένη, ἐλεεινή; Ἔτσι φαρμακωμέναις θὰ περνοῦν ἡ μέρες μου; Ἄχ! ἀνάθεμα....» Λίγο ἔλειψε νὰ σκεφθῶ καὶ τὴν αὐτοκτονία, ἀλλὰ ἐπειδὴ βλέπω πιστόλι καὶ τρέμω, ἐντράπηκα μὲ ὅλη μου τὴν ταραχὴ καὶ τὴ σύγχυσι τὸν ἑαυτό μου, νὰ βάλλω τέτοια ἰδέα 'ς τὸ νοῦ μου..

Ἔπειτα ἀπὸ λίγαις ὥραις ποῦ ἡσύχασε τὸ πνεῦμά μου κι' ἦλθε ἡ γαλήνη 'ς τὸ νοῦ μου ἐσκέφθηκα μὲ ψυχρότητα ὅ,τι μοῦ συνέβη κι' ἔκαμα τὴν ἀπόφασί μου:

«Δὲ θὰ περάσω πλειὰ ἀπὸ τὸ σπίτι της, εἶπα, κι' ὅταν τὴν ἀπαντήσω 'ς τὸ δρόμο, τῆς γυρίζω κι' ἐγὼ τὸ πρόσωπο κι' ἔτσι εἴμαστε ἴσα. Οὔτε εἶχα, οὔτε χάνω! Μόλις αἰσθανόμουνα μικρὴ συμπάθεια 'ς τὴν καρδιά μου γι' αὐτήν, ἡ ὁποία ἀρχίζει τώρα νὰ σβύνεται, νὰ μεταβάλλεται σὲ ἀδιαφορία... Καλὰ θὰ ἤτανε ἂν ἐξακολουθοῦσε νὰ μὲ κυττάζῃ, ἀλλ' ἀφοῦ δὲ μὲ καταδέχεται ἄλλο, εἶνε καλλίτερα νὰ μὴ τὴν κυττάζω οὔτε κι' ἐγώ.... Πρέπει κανεὶς νὰ φαίνεται εὐγενὴς καὶ συνάμα περήφανος σὲ ἀνθρώπους ποῦ δὲν τοὺς γνωρίζει!»

Ἔμεινα πιστὸς 'ς τὴν ἀπόφασί μου. Δὲν ἐπέρασα ἄλλη φορὰ ἀπὸ τὸ σπίτι της, καὶ τρεῖς φοραῖς ποῦ τὴν ἀπάντησα 'ς τὸ δρόμο, δὲν ἔστρεψε ὁλότελα τὸ βλέμμά μου ἐπάνω της. Ἐνόμισα τελειωμένο τὸ πρᾶγμα, γιατὶ περάσανε ἀρκεταῖς ἡμέραις καὶ τὴν ξανθὴ κόρη — ἐλησμόνησα νὰ 'ς τὸ πῶ πῶς ἦταν ξανθὴ — μόλις τὴν ἐθυμόμουνα κι' οὔτε μ' ἔμελε ἂν τὴν ἔβλεπα πάλι μπροστά μου· γιατὶ ἤμουνα βέβαιος πῶς ὕστερα ἀπὸ ὅσα συνέβηκαν οὔτε ἐκείνη θὰ καταδεχώτανε νὰ μὲ κυττάξῃ, οὔτε ἐγὼ θὰ ἐταρασσόμουνα ὁλότελα 'ς τὴν παρουσία της.....

Ἕνα βράδυ ἀφοῦ ἐδείπνησα ἐκίνησα μόνος σιγὰ σιγὰ κατὰ τὸν παράλιο δρόμο. Ἦταν εὐχάριστη καλοκαιρινὴ βραδυά· λεπτή, ἀδιόρατη σχεδόν. καταχνιὰ ἦταν ἁπλωμένη 'ς ἂν ἀράχνη χαμηλὰ 'ς τὸ βουνὸ τοῦ Σκοποῦ, κι' ἐλάμπανε ψηλὰ 'ς τὸν ἄπειρον αἰθέρα τρεμουλιαστὰ τὰ ἄστρα. Ἐπάνω 'ς τὴν ὁλόστρωτη ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἔπαιζε πότε ταπεινό, πότε μὲ σβιλάδαις τὸ στεριανὸ ἀγέρι ποῦ ἐρχότανε μέσα ἀπὸ τὰ μαγευτικὰ περιβόλια, κι' ἔχυνε τὴν ἀνέκφραστη, τὴν οὐράνια εὐωδία τοῦ μπουγαριυοῦ καὶ τοῦ γιασεμιοῦ!...

Ἐκεῖνο τὸ λαμπρό, τὸ ἔξοχο πανόραμα τῆς φύσεως, ἐκείνη ἡ ἀπέραντη ἐκφραστικὴ ἡσυχία καὶ γαλήνη, ἐκεῖνο τὸ θεῖο, τὸ ὑψηλό, τὸ βαθὺ μυστήριο ποῦ ἦταν ἁπλωμένο ὁλόγυρά μου, καὶ ποῦ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου δὲ μπορεῖ νὰ τὸ ἐννοήσῃ, ποῦ ζαλίζεται ὅταν τὸ σκεφθῇ... μὲ ἀνυψώσανε σὲ ἄλλαις σφαίραις, μ' ἐφέρανε σὲ ἄλλους κόσμους ἄγνωστους, ἰδανικούς... μοῦ ἐθυμίσανε τὴν παιδική μου ἡλικία, ἐκεῖνα τὰ ἀθῶα, τὰ ζηλεμένα χρόνια, ποῦ ζῇ ὁ ἄνθρωπος ἀληθινὰ εὐτυχισμένος, χωρὶς καμμιὰ φροντίδα 'ς τὸ κεφάλι, χωρὶς κανένα πονηρὸ λογισμό, χωρὶς καμμιὰ πικρὴ ἔννοια!....

Ἐβάδιζα παραδομένος τέλεια 'ς ταῖς γλυκειαῖς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος, ὡς ποῦ ἔφθασα 'ς τὸν Ἅγιο Διονύσιο χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω. Ἐκεῖ ἐγύρισα ὀπίσω, ἤλθα 'ς τὸν πραγματικὸ ἑαυτό μου κι' ἐτάχυνα τὸ βῆμα γιὰ νὰ φύγω ἀπὸ τὸ μαγευτικὸ ἐκεῖνο μέρος, μήπως μὲ πιάσῃ μελαγχολία.....Δὲν ἤμουνα προχωρημένος 50 βήματα, ὅποῦ βλέπω κι' ἐρχόντανε γοργὰ ἀπὸ τὸ πεζοδρόμιο τρεῖς γυναῖκαις. Τὸ σκοτάδι μ' ἐμπόδιζε νὰ ταῖς διακρίνω ἀπὸ μακρυά, καὶ κεντούμενος ἀπὸ τὴν ἔμφυτο 'ς τὸν ἄνθρωπο περιέργεια γιὰ νὰ ταῖς δῶ ποιαῖς εἶνε, ἐβάδιζα κατ' ἐπάνω τους, ὥστε νὰ πέσουμε πρόσωπο μὲ πρόσωπο. Δὲ μᾶς ἐχωρίζανε 5 βήματα καὶ τί βλέπω;... ἐκείνη τὴν ἄγνωστη ξανθομαλλοῦσα μὲ τὴ μάνα της καὶ μὲ τὴν ἀδελφή της!

Διάβολε τάχασα! γιατὶ 'ς τὴ θέσι ποῦ εὑρέθηκα δὲν ἤξερα τί νὰ κάμω. Νὰ γυρίσω ὀπίσω ἔτσι χωρὶς καμμιὰ πρόφασι δὲν ἔστεκε γιατὶ θὰ ἐκαταλάβαινε πῶς θὰ τὸ ἔκανα ἐπίτηδες καὶ θὰ μ' ἔπερνε γιὰ βλάκα. Νὰ καταβῶ ἀπότομα ἀπὸ τό πεζοδρόμιο ... καὶ αὐτὸ κακό! γιατὶ εἴμαστε πλειὰ πολὺ σιμὰ καὶ μ' αὐτὸ τὸ κίνημα θὰ ἔδειχνα πῶς τὴν συλλογίζομαι..... Ὥστε τί νὰ κάμω; Ἀ! ἐμπρός! Ἀπεφάσισα νὰ περάσω ἀπὸ τὸ πλάγι της ἀτάραχος, ἀδιάφορος, σὰν νὰ μὴ τὴν ἐγνώριζα ὁλότελα. Κορδόνομαι λοιπόν, σηκώνω ἀγέρωχα τὸ κεφάλι καὶ περνῶ ἀπὸ τὴ μεριά της. Ἀλλὰ μὲ ὅλη μου τὴν ἀδιαφορία, μὲ ὅλη μου τὴν ἀπόφασι, δὲ σοῦ τὸ κρύβω, τὴ στιγμὴ ποῦ τὴν πλησίασα, σὰν νὰ ἐταράχτηκα, καὶ ἄθελα τὰ μάτιά μου ἐπέσανε ἐπάνω της.... Τὴν κύτταξα καὶ τὴν εἶδα μὲ μεγάλη μου χαρὰ νὰ μοῦ ρίχνῃ βλέμμα παραπονετικό, συνοδευμένο μὲ οὐράνιο, μὲ γλυκύτατο χαμογέλιο!

Τί ἐσήμαινε αὐτό; Ἔπειτα ἀπὸ ἐκείνη τὴ ψυχρὴ ἀδιαφορία, ἔπειτα ἀπὸ τόσα καὶ τόσα σημεῖα ἀποστροφῆς, γιατὶ ἡ αἰφνήδια αὐτὴ μεταβολή;..... Ἄλλο λογικὸ συμπέρασμα δὲν μπόρεσα νὰ βγάλω, ἀφοῦ ὅλη τὴ νύχτα ἐβασά ισα τὸ νοῦ μου, παρὰ πῶς μὲ ἀγαποῦσε, πῶς ἔτρεφε ἀληθινὴ συμπάθεια γιὰ μὲ καὶ πῶς ἐκεῖνα ποῦ συνέβηκαν θᾶταν ἴσως γιὰ δοκιμή, γιὰ νὰ πεισθῇ ἂν καὶ ἐγὼ τὴν ἀγαπῶ.....

Ἀναίρεσα λοιπὸν τὴν ἀπόφασί μου κι' ἀρχίσανε τὰ ἴδια πάλι! Μ' ἐκύτταζε ἡ Στέλλα· ἔμαθα καὶ τὄνομά της — τὴν κυττάζα, ἐχαμογελούσαμε, σὲ ὅποιο μέρος ἐπήγαινε ἐκείνη, παρὼν καὶ ἐγώ, καὶ ἡ σιωπηλή μας ἀγάπη αὔξαινε ἀπὸ μέρα σὲ μέρα, ἐγενότανε ἰσχυρότερη, ὡς ποῦ νὰ καταντήσουμε 'ς τὸ σημεῖο νὰ φανερώσουμε πλειὰ ὁ ἕνας 'ς τὸν ἄλλο, ὅ,τι τὰ μάτια μας, ὅ,τι τὰ κινήματά μας ἐκρύβανε. Φυσικὸ αὐτό, ἀλήθεια;.... Κάθε ἀπόγευμα, ὡρισμένη ὥρα περνοῦσα ἀπὸ τὸ σπίτι της καὶ ἡ Στέλλα 'ς τὸ παράθυρο στολισμένη, καὶ μὲ τὴ *βεντάλια* 'ς τὸ χέρι, μ' ἐπερίμενε γιὰ νὰ μὲ γλυκοκυττάζῃ, γιὰ νὰ μοῦ χαμογελᾷ! Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια δὲν τὴν ἀγαποῦσα· αἰσθανόμουνα ὅμως, κάποια συμπάθεια 'ς τὴν καρδιά μου, ποῦ εὔκολα μποροῦσε μὲ τὸν καιρὸ νὰ μεταβληθῇ σὲ ἔρωτα ἰσχυρόν.

Ἐπέρασαν τρεῖς μῆνες κι' ἐξακολουθοῦσε ἀδιάκοπα ἡ Στέλλα νὰ μὲ κυττάζῃ, ἐξακολουθοῦσε νὰ μοῦ χαμογελᾷ. Ἐσκέφτηκα τότε νὰ βρῶ τὸ μέσο νὰ τὴν πλησιάσω, γιὰ νὰ βεβαιωθῶ ἐπὶ τέλους ἂν τὰ κυττάματά της εἶνε ἀληθινά, ἂν τὰ χαμογέλιά της εἶνε εἰλικρινῆ, ἢ μήπως κρύβουνε ἀπάτη, δόλο! Γιατὶ πρέπει ὁ ἄνθρωπος — γιὰ κάθε ἀσκανδάλιστο — πάντα ν' ἀμφιβάλλῃ 'ς ταῖς γυναίκαις, ποτὲ νὰ μὴ ταῖς πιστεύῃ, ἀκόμα κι' ὅταν ὀρκίζονται. Ἴσα ἴσα ὅταν ὀρκίζονται

Γιὰ νὰ βεβαιωθῶ λοιπὸν ἂν πραγκατικῶς ἡ Στέλλα μὲ ἀγαποῦσε, ἂν ἡ καρδιά της τῆς ὑπαγόρευε νὰ κάνῃ ὅ,τι ἔκανε, ἢ ἡ φιλαρέσκειά τς, ἀπεφάσισα ὅπως ὅπως νὰλθῶ σὲ συνενόησι μὲ αὐτήν... Ἀλλὰ πῶς νὰ τὴν πλησιάσω τὴ Στέλλα; Μὲ τί τρόπο νὰ τῆς στείλω γράμμα; ἐδῶ ἦταν ἡ δυσκολία, τὸ μεγάλο πρόσκομμα ποῦ ἐσκόνταβα! Μέσο ἀσφαλισμένο δὲν εὕρισκα κανένα ὅσο κι' ἂν ἐξέτασα, ὅσο κι' ἂν ἐνέργησα, καὶ ἀπεφάσισα ἔπειτα ἀπὸ πολλαῖς ἀμφιβολίαις, νὰ τῆς βάλλω τὸ γράμμα μὲ τρόπο 'ς τὸ χέρι, ὅταν τὴν ἀπαντήσω 'ς τὸ δρόμο καὶ βρῶ τὴν κατάλληλη εὐκαιρία. Τὸ κίνημά μου βέβαια θᾶταν τολμηρό, ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ;...

Ὁ σκοπὸς ἁγιάζει τὰ μέσα!

«Ἂν τὸ δεχθῇ τὸ γράμμα, εἶπα, σημεῖον πῶς μ' ἀγαπᾷ· ἐὰν ὅμως δὲν τὸ δεχθῇ, ἀπόδειξις πῶς θὰ θέλῃ ἡ νέα νὰ περνᾷ τὴν ὥρα της μ' ἐμὲ καὶ τότε...καλὴ νύχτα σου, Στέλλα μου!»

Ἔγραψα λοιπὸν ἕνα γραμματάκι μὲ χίλια δυὸ ψεμματάκια μέσα, καὶ τὸ εἶχα ἐπάνω μου, περιμένοντας τὴν κατάλληλο στιγμὴ γιὰ νὰ τὸ δώσω τῆς Στέλλας. Ἕνα βράδυ τέλος ποῦ ἦταν 'ς τὸν περίπατο καὶ ὁ κόσμος ἀράιωνε, ἐκεῖ ποῦ μ' ἐγλυκοκύτταζε καὶ ποῦ μοῦ χαμογελοῦσε μὲ νάζια, χωρὶς νὰ φοβᾶται τὴ μάνα της, ἕνα ξόανο ἐκεῖ χάμου, ποῦ τὴν κάνανε ὅπως θέλανε αἱ θυγατέρες της, βγάζω τὸ γράμμα ἀπὸ τὴν

τσέπη μου καὶ τῆς τὸ δειχνω. Ἐβεβαιώθηκα πῶς τὸ εἶδε κι' εἰς τὸν ἄλλο γῦρο ἑτοιμάστηκα νὰ τῆς τὸ βάλλω 'ς τὸ χέρι. Ἤλθε πλειὰ ἡ ὑπερτάτη στιγμή!... Ἤταν εὔκολο πρᾶγμα νὰ τὸ δεχθῇ χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ κανένας τίποτε, κι' ἐβάδιζα μὲ θάρρος καὶ ἐλπίδα... Ἀλλὰ ὅτε τὴν ἐπλησίαζα, σηκώνει τὸ χέρι της πῶς θὰ διορθώσῃ τάχα τὴν ψάθα της, κι' ἔτσι ἐματαιώθηκε ἡ πρώτη μου ἀπόπειρα. Κάνω καὶ δεύτερη ἀπόπειρα... τὰ ἴδια πάλι! Μπᾶ διάβολε! τί ἔπαθε ἡ καταραμένη ψάθα κι' ὅλο χορεύει ἀπόψε 'ς τὸ κεφάλι της; Ἀέρα δὲν ἔχει, ἢ μήπως τὴν ἠλέκτρισε ἡ θέα τοῦ γράμματος;.... Κάνω τρίτη, τέταρτη, πέμπτη, δέκατη ἀπόπειρα... καὶ πάντα τὸ χέρι διορθώνει τὴν ψάθα! Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια δὲν ἐκατάλαβα ἀμέσως πῶς δὲ θέλει νὰ τὸ δεχθῇ τὸ γράμμα, γιατί ἐνῷ ἐσήκωνε τὸ χέρι της, δηλαδὴ ἐνῷ ἀνιότανε μὲ πανουργία τὸ γράμμα, ἐξακολουθοῦσε νὰ μὲ κυττάζῃ καὶ νὰ μοῦ χαμογελᾷ. Ἰδὲς τί πονηρὴ εἶνε ἡ γυναῖκα καὶ τί σοφίζεται. «Αὐτός, σοῦ λέει, θέλει νὰ μοῦ δώσῃ γράμμα, κι' ἐγὼ ποῦ δὲ θέλω ἔρωτας σοβαρούς, δὲ μὲ συμφέρει νὰ τὸ δεχθῶ. Τώρα ἂν τὸ ἀποποιηθῶ ἀπότομα, χάνω ἕνα μου λατρευτὴ κι' ἡ φιλαρέσκειά μου προσβάλλεται. Ὥστε πῶς νὰ γένῃ; πρέπει νὰ κάμω πῶς δὲν καταλαβαίνω τὸ σκοπό του, καὶ συνάμα νὰ κρατῶ ψηλὰ τὸ χέρι μου, γιὰ νὰ μὴ βρῇ τὸν τρόπο νὰ μοῦ τὸ δώσῃ. Μὲ αὐτὸ τὸ σχέδιο τὸν ἔχω πάντα 'ς τὰ δίκτυα μου.»

Ἀλλὰ ἐγὼ ποῦ κάτι τέλος ἐμυρίστηκα, ἐπείσμωσα καὶ ἐπέμενα νὰ τῆς τὸ δώσω· ποῦ βλέποντας ἐκείνη τὴν ἐπιμονή μου, βλέποντας πῶς τὸ πανοῦργο σχέδιό της δὲν πιτυχένει, μοῦ ἔδωσε νὰ καταλάβω γυρίζοντάς μου ἀπότομα τὸ κεφάλι πῶς δὲ θέλει πλειὰ φιλίαις μ' ἐμέ! Ἔκαμα κι' ἐγὼ τώρα τὸν κουτό, κι' ἐξακολουθοῦσα νὰ περνῶ ἀπὸ τὸ πλάγι της, κρατῶντας τὸ γράμα μέσ' 'ς τὰ μάτια μου σὰν σημαία! Εἶδε ἡ Στέλλα πῶς τὴν ἔχει κακὰ καὶ σκύβοντας εἶπε κᾶτι κρυφὰ τῆς ἀδελφῆς της, ποῦ ἤξευρε κι' αὐτὴ τὸ μυστικό, κι' ἀμέσως κινοῦνε καὶ φεύγουνε γοργά! Ἐπείστηκα τότε τέλεια πῶς εἶνε ἡ Στέλλα μιὰ ἀπὸ ἐκείναις ταῖς *ἐργολάβαις*, ποῦ θέλουν ὅλοι νὰ τῆς ἀγαποῦν κι' αὐταῖς νὰ μὴν ἀγαποῦν κανένα, ἐκείναις ποῦ περνοῦν ἔτσι τὴν πρώτη τους νειότη, καὶ τὴ δεύτερη... παραπονοῦνται πῶς δὲ παντρεύονται!....

Τὴν κύτταζα γελῶντας ποῦ ἔφευγε καὶ σχίζοντας τὸ γράμμα σὲ μικρὰ κομμαδάκια, τὰ σκόρπισα 'ς τὸν ἀέρα καὶ ἄθελα ἐψιθύρισα:

«Παντρέψου!;»

. . . . . .

Αὐτὸς ἦταν ὁ ἔρωτάς μου μὲ τὴ Στέλλα, ποῦ 'ς τὴν ἀρχὴ ἀπατήθηκα κι' ἐνόμιζά πῶς μ' ἀγαπᾷ. Γιὰ νὰ κάμω δὲ τὴν ἀπλῆ ἐκείνη ἀπόπειρα μὲ τὸ γράμμα, ἔμαθα τὸ χαρακτῆρά της καὶ τὴν συχάθηκα γιὰ πάντα.

Σοῦ τὴν συσταίνω τὴ Στέλλα....!

Ὁ φίλος σου

*

. . . . . .

Συσταίνουμε κι' ἐμεῖς 'ς τοὺς ἀναγνώστας μας τέτοιο εἶδος κοριτσιῶν σὰν τὴ Στέλλα..., ἂν ὄχι γιὰ τίποτε ἄλλο, ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ χάνουνε ἄδικα μ' αὐταῖς τὸν καιρό τους, ἄλλοι σὰν τὸν φίλο μου!.....

(Ζάκυνθος) ΑΝΔΡΕΑΣ Α. ΑΒΟΓΡΗΣ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Δ'.

ΑΠΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΕΙΣ ΝΙΟΥΠΟΡΤ

Ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Προνοίας τὴν 6 μ.μ. καὶ ἐφθάσαμεν ἐνταῦθα περὶ τὴν 8ην. Τὸ Νίουπορτ εἶνε ἡ Νίκαια τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἔνθα οἱ πλουσιώτεροι καὶ ἀριστοκρατικώτεροι τῶν Ἀμερικανῶν διέρχονται τὰς ἐαρινὰς ἡμέρας μακρὰν τῆς τύρβης καὶ τοῦ θορύβου τῶν μεγαλοπόλεων. Ἡ θέσις του εἶνε μαγευτικωτάτη. Αἱ πλεῖσται τῶν οἰκιῶν κεῖνται ἐπὶ μικροῦ ὑψώματος οὕτινος τοὺς πρόποδας λούει ὁ μεγαλοπρεπὴς ὠκεανός, ὅστις νῦν φαίνεται κοιμώμενος· οἱ δὲ ἐπισκέπται ἀμφοτέρων τῶν φυλῶν ἐπωφελούμενοι τοῦ ληθάργου του, ἱππεύουσιν ἐπὶ τῆς ράχεώς του καὶ διασκεδάζουσι ποικιλοτρόπως. Ἀλλ' οὐαὶ ἐὰν ὁ Νότος ἀφυπνίσῃ τὸν γίγαντα· τότε *ὅπου φύγει φύγει* .... οἱ δὲ κάτοικοι ἐὰν δὲν προφθάσωσι νὰ κλείσωσι τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν των, αὐθωρεὶ βλέπουσιν αὐτὰς μεταβαλλομένας διὰ γιγαντιαίων κυμάτων εἰς θαλάσσια λουτρά. Ὄπισθεν τῶν οἰκιῶν ὑπάρχουσιν ὡραῖοι κῆποι ὧν τὰ πυκνὰ φυλλώματα σείονται μεγαλοπρεπῶς προσκαλοῦντα ὑπὸ τὴν σκιάν των τὸν κεκοπιακότα περιηγητήν. τὰ δὲ ποικιλόχροα ἄνθη διαχέουσι τὴν εὐωδίαν των πανταχόθεν. Τὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν, ἡ πνοὴ τοῦ ζεφύρου, ὁ φλοῖσβος τῶν ρυάκων συγκινεῖ καὶ δονίζει τὴν καρδίαν τοῦ ἐπισκέπτου. Ἐνὶ λόγῳ τὸ Νίουπορτ εἶνε μικρὸς παράδεισος οὕτινος αἱ *νύμφαι* ἔχουσι προῖκα ἀπὸ 25 ἑκατομμύρια φράγκα μέχρι πολλῶν δυσεκατομμυρίων ..... Ἐν τούτοις οὐδέποτε εἶδον ζωγραφικώτερον μέρος καὶ οὐδέποτε τὸ ὡραῖον φύλον μοὶ ἐφάνη ζωηρότερον, συμπαθητικώτερον καὶ εὐγενέστερον.

*

* *

Ἐπεσκέφθην τὸν κ. Ἕιμς, οὗτινος *Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Δαυὶδ Οὐέβστερ* θεωροῦνται ἓν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς Ἀμερικανικῆς καλλιτεχνίας. Ὁ κύριος Ἕιμς καὶ ἡ εὐγενεστάτη αὐτοῦ κυρία μὲ ὑπεδέχθησαν φιλικώτατα. Μετὰ τὸ τέῖον λόγος ἐγένετο περὶ τῶν ἀρχαίων τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ Ἀμεριακνὸς καλλιτέχνης ἐπεδείξατο μέγα ἐνδιαφέρον καὶ ἐζήτησε νὰ μάθῃ λεπτομερῶς, τὰ ἀφορῶντα τὸν Παρθενῶνα, τὸν ναὸν τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ ἄλλα.

— Πολλάκις ἀπεφάσισα, μοὶ λέγει, νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἠμποδίσθην ἕνεκα σπουδαίας ἐργασίας. Τέλος τὸν παρελθόντα χειμῶνα ἐνῷ προητοιμαζόμην νὰ ἀπέλθω διὰ τῆς Ἰταλίας εἰς Ἑλλάδα, ἔλαβον διαταγὴν παρὰ τῶν ἐφόρων ἐκκλησίας τινὸς τῆς Νέας Ὀρλεάνης, ὅπως πορευθῶ εἰς Ρώμην καὶ ζωγραφήσω ἐν φυσικῷ μεγέθει τὴν εἰκόνα τοῦ Πάπα Πίου Ἐννάτου. Ἠδυνάμην νὰ ἀρνηθῶ τοιαύτην ἐπωφελεστάτην προσφοράν;

— Ὄχι, βεβαίως, τῷ ἀπήντησα.

— Λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Ἕιμς, λαβὼν συστατικὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἐν Νέᾳ Ὀρλεάνῃ Ἀρχιεπισκόπου πρὸς τὸν Πάπαν ἀνεχώρησα διὰ Ρώμην. Ὁ Πάπας μὲ ὑπεδέχθη λίαν εὐμενῶς καὶ διέταξεν ἵνα κατάλληλος αἴθουσα ἐν τῷ Κυριναλίῳ προετοιμασθῇ δι' ἐμέ. Τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν εὑρέθην ἐν τῇ θέσει μου. Ἐλθετὸς φύλαξ ἦλθε πολλάκις ὅπως μὲ εἰδοποιήσῃ νὰ εἶμαι ἕτοιμος διότι ἡ αὐτοῦ Ἁγιότης ἤρχετο τέλος ἦλθε συνοδευόμενος ὑπὸ δύο καρδιναλίων. Ἦτο ἁπλούστατα ἐνδεδυμένος, ἔφερε βραχεῖαν πορφυρᾶν ἐφεστρίδα, καὶ λευκὸν ὑπενδύτην. «Καλὴ ἡμέρα σας» μοὶ λέγει, μὲ ζωηρὰν φωνήν, καὶ ἀμέσως ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς ἕδρας, ἣν εἶχον προετοιμάσει δι' αὐτόν, τῶν δύο καρδιναλίων ἱσταμένων ὀρθίων ἐνόσῳ οὗτος ἐκάθητο. Ἡ ἐθιμοτυπία αὕτη τῆς Ρωμαϊκῆς αὐλῆς μοὶ ἐφάνη λίαν περίεργος. Οἱ δύο καρδινάλιοι ἵσταντο ὡς ἀγάλματα, μὴ τολμῶντες οὔτε κἂν λέξιν νὰ προφέρωσιν ἐκτὸς ἐὰν ὁ Πάπας ἀπηύθυνε πρῶτος τὸν λόγον.

Ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου κρούων διὰ τῶν δακτύλων του ἐπὶ τοῦ καλύμματος τῆς χρυσῆς ταμβακοθήκης του τὸν χρόνον ἀσματίου τινος Ἰταλικοῦ μελοδράματος ὅπερ ἔμελπε χαμηλοφώνως. Ὅταν ἠγείρετο οἱ καρδινάλιοι ἐγονυπέτουν καὶ ἵσταντο ἐν τῇ θέσει ταύτῃ μέχρισότου ὁ Πάπας ἤθελε καταλάβει καὶ πάλιν τὴν προτέραν αὐτοῦ στάσιν. Καὶ κατὰ πρῶτον εὑρέθην εἰς δύσκολον θέσιν μὴ γινώσκων τί ἔπρεπε νὰ πράξω ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ καθῆκόν μου ἦτο νὰ ζωγραφήσω τὴν εἰκόνα του καὶ οὐδὲν περισσότερον, ἀφιερώθην εἰς τὸ ἔργον μου, καὶ τέλος ἐσυνείθισα τόσον πολὺ εἰς τὰς ἐθιμοτυπίας, ὥστε οὐδεμίαν προσοχὴν ἔδωκα πλέον εἰς αὐτάς.

Τὴν δευτέραν ἢ τρίτην ἡμέραν, ἤρχισα νὰ χρωματίζω τὴν εἰκόνα, ἐνῷ δὲ ἀπεσυρόμην βραδέως παρατηρῶν ἐπισταμένως τὸ ἀποτέλεσμα τῶν χρωμάτων, ὀλίγον ἔλειψε νὰ ρίψω κάτω τὸν Πάπα ὅστις εἶχεν ἤδη κατέλθῃ τοῦ θρόνου καὶ ἵστατο ὄπισθέν μου, ἀγνοῶν ὅλως διόλου ὅτι εὑρίσκετο πλησίον μου. «Bravo, bravissimo» μοὶ λέγει ἐπιδοκιμαστικῶς. «Βλέπω ὅτι ζωγραφίζεις κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἀγγλικῆς σχολῆς». Εἶτα στρέφων πρὸς ἕνα τῶν καρδιναλίων· «Πῶς σοῦ φαίνεται ἡ εἰκὼν αὕτη;» ἠρώτησεν αὐτόν, «Τοσοῦτον φυσικὴ ὅσον ἡ τοῦ καθρέπτου ἀντανάκλασις, Santita.»

— Ci ho gusto, εἶπεν λαβὼν δραγμίδα νικοτιανῆς.

Μετὰ μίαν ἑβδομάδα ἐτελείωσα τὴν κεφαλήν του, εἶπον δὲ αὐτῷ ὅτι δὲν εἶχον πλέον ἀνάγκην τῆς παρουσίας του, ἐὰν μοὶ ἔδιδε τὴν παπικὴν αὐτοῦ περιβολήν, κοσμήματα κτλ. ὅπως παραστήσω αὐτὸν εὐλογοῦντα μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς Μεγάλης

Λειτουργίας. Ἀμέσως ἔδωκε διαταγὰς ὅπως μοὶ φέρωσι πάντα ταῦτα καὶ τὴν κλεῖδα τῆς αἰθούσης.

— Πόσον καιρὸν ἐπησχολήσατε εἰς τὴν εἰκόνα ταύτην; ἠρώτησα.

— Ὁλόκληρον μῆνα· ἦτο ἡ πρώτη μου εἰκὼν φυσικοῦ μεγέθους, ὑπερεώθην δὲ νὰ ἐργάζωμαι μετὰ προσοχῆς. Ἐξελεξάμην ἓν modello τῶν ἀρίστων τῆς ἀκαδημίας, ὅστις ὡμοίαζε πολὺ τὸν Πάπαν, ἀλλ' ὁ ἄθλιος φαίνεται ὅτι ηὐχαριστήθη τόσον πολὺ διότι περιεβλήθη τὴν παπικὴν στολὴν, ὥστε ἐμέθυσε μὲ τὰ χρήματα ἅτινα τοῦ ἔδωσα διὰ τὴν πρώτην posa καὶ ἐγένετο ἄφαντος· ὑπεχρεώθην λοιπὸν νὰ προσλάβω ἕτερον....

Παρεκλήθην ὑπ' ὀ τοῦ Πάπα, ἅμα τῇ ἀποπερατώσει τῆς εἰκόνος νὰ εἰδοποιήσω αὐτόν· οὗτος δὲ ἦλθε μετὰ μεγίστης συνοδείας ὅπως ἐπιφέρῃ τὴν κρίσιν του Ἐφαίνετο ζωηρὸς καὶ εὔθυμος, μετ' ἀκριβῆ δὲ ἐξέτασιν ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσκειάν του καὶ ἐνώπιον πάντων μοὶ ἔδωκε τὴν εὐλογίαν του.

— Σᾶς συγχαίρω ἐκ καρδίας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου σας καὶ διὰ τὴν εὐλογίαν τῆς Αὐτοῦ Ἁγιότητος. Ἀλλ' ἐκτοτε δὲν εἴδατε πλέον τὸν Πάπαν; ἠρώτησα.

— Τὸν εἶδον, ἀπεκρίνατο ὁ κ. Ἕιμς, ὑπομειδιῶν εἰς τὴν ἀνάμνησιν. Ἡ τελευταία μου συνδιάλεξις μετ' αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἐν τῶν ἀστειοτέρων συμβάντων τῆς ζωῆς μου. Μετὰ ἕνα περίπου μῆνα ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἔλαβον τὴν πρώτην εὐλογίαν τοῦ Πάπα, ἐπορεύθην μετά τινος φίλου ἰατροῦ εἰς τὰ προάστεια τῆς Ρώμης ὅπως γευματίσωμεν εἰς μικρόν τι ξενοδοχεῖον γνωστότατον διὰ τὴν λαμπρότητα ἐξαιρετικῶν τινων φαγητῶν καὶ πολὺ συχνοζόμενον ὑπὸ τῶν καλλιτεχνῶν. Ἐνῷ δὲ ἐπορευόμεθα ἐφ' ἁμάξης ἡσύχως, ὁτὲ μὲν φλυαροῦντες καὶ εὐθύμως γελῶντες, ὁτὲ δὲ παρατηροῦντες τὴν ὡραιότητα καὶ τὸ ρωμαντικὸν τῶν μερῶν ἐκείνων, ὁ ἡνίοχος αἴφνης ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους, κατῆλθε τῆς θέσεώς του, καὶ εἶπεν ὅτι ὁ Πάπας μὲ τὴν συνοδίαν του ἤρχετο. Παρετηρήσαμεν ὅτι ἅπαντες κατῆλθον τῶν ἁμαξῶν, καὶ περιέμενον ἵνα ὁ Πάπας καὶ ἡ συνοδεία του διέλθῃ. Τὸ αὐτὸ καὶ ἡμεῖς ἐπράξαμεν. Ὁ Πάπας ἐσυνείθιζε νὰ πορεύηται ἐφ' ἱκανὸν διάστημα ἐφ' ἁμάξης ἐκτὸς τῆς πόλεως, ἀκολούθως νὰ ἀφίνῃ τὴν ἅμαξαν καὶ νὰ περιπατῇ συνοδευόμενος ὑπὸ καρδιναλίων καὶ τινων τῶν αὐλικῶν του. Ἐνῷ δὲ διήρχετο ἅπαντες ἐγονυπέτουν. Ἐγὼ καὶ ὁ φίλος μου ἐστάθημεν ὄρθιοι μὲ ἀποκεκαλυμμένην κεφαλὴν κλίνοντες αὐτὴν εὐσεβάστως. Ὁ Πάπας ἰδών με ἐπλησίασε καὶ ἀπηύθυνε τὸν λόγον ἀγγλιστὶ ἐρωτήσας με περὶ τῆς ὑγείας μου, τῶν ὑποθέσεών μου κτλ. εἶτα δὲ ἀποχαιρετῶν με ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου καὶ μὲ ηὐλόγησεν. Ἅπαντες οἱ κύριοι οἱ συνοδεύοντες αὐτὸν ἀπεκάλυψαν τὴν κεφαλήν των μὲ ἐχαιρέτησαν λίαν εὐγενῶς καὶ διῆλθον.

Ὅταν εἰσήλθομεν εἰς τὴν ἅμαξαν ὁ ἡνίοχος μὲ ἐξέλαβεν ὡς πρίγγηπα ταξειδεύοντα incognito, καὶ ἦτο λίαν ἀστεῖον νὰ βλέπῃ τις αὐτὸν νὰ μὲ παρατηρῇ μετὰ τοσαύτης περιεργίας ὡς νὰ ἀμφέβαλλεν ἐὰν ἦμην ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας ἢ ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας. Μετὰ δέκα λεπτὰ ὁ Πάπας ἔλαβε τὴν θέσιν του ἐντὸς τῆς ἁμάξης. Εἰς τὴν ἐπιστροφὴν ἡ ἅμαξά του ἔτυχε νὰ διέλθῃ πλησίον τῆς ἡμετέρας, τότε ἐξέβαλε τὴν χεῖρα του εὐλογήσας με καὶ ἐκ δευτέρου. Ἅπαντες δὲ οἱ αὐλικοί του ἀποκαλυφθέντες ἐχαιρέτησεν ἡμᾶς· ἐγὼ δὲ ὑπεχρεώθην ἕνεκα τῆς εὐλογίας νὰ δώσω δῶρον εἰς τὸν ἡνίοχον πεντόφραγκον, ὅστις δὲν περιέμενεν εἰμὴ ὀλίγα ἑκατοστὰ τοῦ φράγκου.»

Διαρκούσης τῆς διηγήσεως ταύτης τοῦ κ. Ἕιμς ἐκενώσαμεν δώδεκα φιάλας *ἀληθοῦς καμπανίτου*, ἃς ἠγόρασεν ἐν Γαλλίᾳ ἐκ τῶν χρημάτων τῆς Παπικῆς εἰκόνος....

*

* *

Ἀφήσας τὴν οἰκίαν τοῦ φίλου μου καλλιτέχνου ἐπανέκαμψα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, καὶ λαβὼν ἕδραν ἐκάθισα πλησίον παραθύρου καὶ παρετήρουν ἐν ἐκπλήξει τὸν ἀχανῆ ὠκεανὸν, οὗτινος ἡ ἐπιφάνεια ἐφαίνετο ὡς πλὰξ κρυστάλλου.

Τοιαύτη νὺξ διὰ ὕπνον δὲν ἐπλάσθη, εἶπον κατ' ἐμαυτόν, καὶ ἐβυθίσθην εἰς ἀναμνήσεις ὧν ἡ πικρία οὐδαμοῦ τῆς γῆς δύναται νὰ μετριασθῇ, καθὼς οὔτε ἐν Ἀμερικῇ..... Καίπερ περιστοιχιζόμενος ὑπὸ μυρίων ἐνδιαφερόντων καὶ τερπνῶν ἀντικειμένων, διέρχομαι ἐνίοτε στιγμάς, καθ' ἃς τὸ αἴσθημα τῆς νοσταλγίας μὲ καταβάλλει, καὶ ἐν μέσῳ τῶν διασκεδάσεων, ἡ τῶν φροντίδων καὶ καθηκόντων τοῦ βίου πολλάκις τὸ τεταραγμένον πνεῦμά μου φέρεται πρὸς τὸ κρησφύγετον τῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν πρὸς τὴν δούλην μου πατρίδα... Ἐνῷ διελογιζόμην πάντα ταῦτα, γέρων ὑψηλοῦ ἀναστήματος μὲ ἐρρυτιδωμένας παρειὰς καὶ λευκὴν κόμην, πλησιάσας μὲ ἠρώτησε πόθεν εἶμαι· ἀκούσας ὅτι ἤμην Ἕλλην, ἐξέτεινε τὰς σκελετώδεις χεῖράς του καὶ συνέσφιγξε τὴν δεξιάν μου μετὰ συγκινήσεως.

— Πολλάκις ἐν τῇ νεότητί μου ἤκουσα περὶ Ἑλλάδος, μοὶ λέγει, ἀλλ' οὐδέποτε ηὐτύχησα νὰ ἴδω Ἕλληνα· χαίρω ὅτι πρὸ τῶν χειλέων τοῦ τάφου μου συναπήντησα ὑμᾶς ἀπροσδοκήτως.

Μὲ ἠρώτησε περὶ Ἑλλάδος καὶ Ἑπτανήσου· τῷ ἀπήντησα δὲ μετὰ πάσης λεπτομερείας....

Ἐνταῦθα τοσαύτη ὑπάρχει ἀθυροστομία, ὥστε οὐδὲν διατελεῖ κρυπτόν· καί, ἐὰν πρὸς στιγμὴν διατελέσῃ τοιοῦτον, εὐκόλως ἀποκαλύπτεται δι' οἴνου, ἔρωτος ἢ προσφορᾶς θέσεως· καὶ αὐτὰ δὲ ἀκόμη τὰ μυστήρια τοῦ Τεκτονισμοῦ ἀπεκαλύφθησαν ἐν Ἀμερικῇ, καὶ ἐγένοντο τοῖς πᾶσι γνωστὰ παρά τινος καλουμένου Μόργκαν. Ἑπομένως ἐάν τις θελήσῃ νὰ τὰ ἀποκρύψῃ, πανοῦργός τις *Γιάγκης* θὰ τὰ ἀνακαλύψῃ. Ἐὰν ἐρωτώμενος ἀποφανθῇς ὅτι στερεῖσαι παντελῶς ἀποκρύφων, θὰ σὲ ἀτενίσωσι, κατὰ πρόσωπον καὶ θὰ σὲ ἐρωτήσωσι: *πόθεν ἔρχεσαι*;

Ἐν τῷ ξενοδοχείῳ, ἔνθα διέμεινα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἐσχετίσθην μετὰ πολλῶν οἰκογενειῶν, ἰδίως δὲ μετὰ τοῦ κυρίου Ρ... καὶ τῶν τριῶν ἀξιεράστων αὐτοῦ θυγατέρων, αἵτινες ἐγνώριζον πληρέστατα τὰ περὶ Ἑλλάδος παρὰ τοῦ θείου αὐτῶν, ἐπιστρέψαντος ἐσχάτως ἐκεῖθεν. Ἀφοῦ συνδιελέχθημεν ἀρκούντως περὶ Ἑλλάδος παρεκάλεσα αὐτὰς νὰ χαράξωσιν ὀλίγας γραμμὰς ἐπὶ τοῦ λευκώματος μου· κατ' ἀρχὰς ἐδίστασαν· ἀλλ' ἀκολούθως ἡ μὲν δεσποινὶς Μαρία ἔγραψε γαλλιστὶ τὸ ἑξῆς τετράστιχον.

«Que Dieu te garde des douleurs!
Et que ta main toujours ravie
Ne cueille jamais de la vie
Que les fleurs!»

Ἡ δὲ Ἰωσηφίνη ἀκροωμένη τῶν περὶ πατρίδος ἐκφράσεών μου ἔγραψεν ἀγγλιστὶ ὡραῖον τετράστιχον, οὗτινος ἡ μετάφρασις ἔχει οὕτωσί!

Ὡραιοτέραν ἐπὶ γῆς, πασῶν προσφιλεστέραν
Λέγεις τὴν χώραν, ἐφ' ἧς παῖς προσεῖδες τὴν ἡμέραν.
Τὸν κόσμον περιέτρεψας, ἀλλ' ἐν παλμῷ καρδίας
Τῆς πατρικῆς σου ἀνῳθεν θᾷ ἵπτασαι ἑστίας.

Ἡ δὲ Ἑλένη ἡ εὐφυεστάτη πασῶν ἔγραψεν ἐν τῇ μητρικῇ αὐτῆς γλώσσῃ χαριέστατον ποιημάτιον, οὗτινος παρατίθη μιῶδε πιστοτάτην μετάφρασιν:

Τῷ Ἰονίῳ περιηγητῇ

Ἡ ἄνοιξις φέρει τὰ ἄνθη, χαιρετῶσα ἕκαστον αὐτῶν κάλυκα μεστὸν εὐωδίας, οὐτινος τὰ ὡραῖα χρώματα πολλάκις μοὶ ἀποκαλύπτουσι μυστήρια φύσεως, μὴ προφερθέντα εἰσέτι· ἐὰν ὡραιότητα αὐτῶν λατρεύω, ἀλλ' ὑπάρχει, ἄλλός τις, ὃν ἐγὼ περισσότερον ἀγαπῶ.

Τᾷ νέφῃ, ἅτινα κοσμοῦσι τὸ γαληνιαῖον τοῦ ἔαρος στερέωμα ἐλαφρὰ καὶ ἀραιά· ἡ Σελήνη, ἥτις διαχέει τὸ ὠχρὸν αὐτῆς φῶς, διαλύουσα τὸ σκότος τῆς ἀστεροέσσης νυκτός, ἔχουσιν ὡραιότητα ἣν λατρεύω, ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἄλλος τις ὃν ἐγὼ περισσότερον ἀγαπῶ.

Ὅταν τὸ φθινόπωρον ᾄδῃ τὸ ἄγριον αὐτοῦ ᾆσμα μεταξὺ τῶν χρυσοειδῶν καὶ κυμαινομένων στάχεων· ὅταν οἱ ὡραῖοι ἀμπελῶνες προσφέρωσι τοὺς ἀφθόνους αὐτῶν βότρυς, καὶ ἡ μεταξοειδὴς χλόη περιενδύῃ τοὺς ἀγρούς, ὑπάρχει ὡραιότης τὴν ὁποίαν λατρεύω, ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἄλλος τις, ὃν ἐγὼ περισσότερον ἀγαπῶ.

Καὶ ὅταν ὁ ὑπὸ τοῦ πάγου δεδεσμευμένος Χειμὼν φέρῃ τὸ χιονῶδες αὐτοῦ διάδημα, καὶ τὰ γεγυμνωμένα δένδρα καλύπτονται ὑπὸ τῶν νιφάδων· καὶ ὅταν ὡραία χλιαρὰ τοῦ χειμῶνος ἡμέρα φωτίζῃ τοὺς ἀπαστράπτοντας τούτους πάγους, ὑπάρχει ὡραιότης τὴν ὁποίαν λατρεύω, ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἄλλος τις, ὃν ἐγὼ περισσότερον ἀγαπῶ.

Ἀναγνώσας τοὺς στίχους τούτους ἠρυθρίασα ἀμφιβάλλων ἂν ἀπηυθύνοντο πρὸς ἐμέ· οὐδέποτε εἶχον δώσει ἀφορμὴν πρὸς δικαιολόγησίν των· ἀλλ' αἱ Ἀμερικανίδες εἶνε τοσοῦτον ἀγαθαὶ καὶ ἁπλοῖκαί, ὥστε πολλάκις ὁ ξένος ἐκπλήττεται καὶ θορυβεῖται διὰ τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν, πρὶν ἢ μελετήσῃ καλῶς τὸν χαρακτῆρα των. Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισα ὅτι ἡ ἀποποίησις θὰ ἐφόνευε τὰ ἀγαθὰ ταῦτα πλάσματα· μετ' οὐ πολὺ ὅμως ἐνόησα ὅτι διέρχονται ἀβλαβεῖς διὰ μεγαλειτέρων πυρῶν τῆς Λεσβίας ᾠδοῦ· καὶ ὅταν βραδύτερον εἰς παρομοίας ἐκφράσεις ἠναγκάσθην νὰ ἀπαντήσω ἑτέρᾳ τινί, ὅτι μοὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐκλέξω αὐτὴν ὡς τὴν σύντροφον τῆς ζωῆς μου, αὕτη γελῶσά μοι ἀπήντησεν, ὅτι ζητοῦσα τὴν φιλίαν μου οὐδὲν ἄλλο προὐτίθετο, ἢ ὅπως δι' αὐτῆς ἐπιτύχῃ «αὐτόγραφον» τῆς Βασιλίσσης τῆς Ἑλλάδος.

Ἐνταῦθα αἱ γυναῖκες συνέρχονται εἰς γάμον μεθ' ὅσης εὐκολίας δύναται καὶ νὰ διαζευχθῶσιν, ὁπόταν τὸ νομίσωσιν ἐπά-

ναγκες. Ἐν Ἀμερικῇ ὁ σύζυγος οὐδέποτε ὑψόνει χεῖρα κατὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὡς ἐν Γαλλίᾳ. Αἱ γυναῖκές εἰσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκριβαί, καὶ πολλάκις ἄνδρες τολμήσαντες νὰ ἐγγίσωσι τὴν νόμιμον αὐτῶν σύζυγον, ἀπέτισαν βαρεῖαν ποινήν. Οὐχ ἧττον ὅμως εἰσὶ λίαν προσεκτικοὶ κατὰ τὰς ἐρωτοληψίας των· καθότι ἅπαξ ἐκφράσαντες τὸν ἔρωτά των πρὸς νεάνιδα, καὶ μετὰ ταῦτα ἀποσυρθέντες ἄνευ εὐλόγου αἰτίας, ἐγκαλοῦνται εἰς τὰ δικαστήρια, καὶ ζητεῖται ἀποζημίωσις διὰ τὴν ἀθέτησιν τοῦ λόγου των, ὁ δὲ δικαστὴς καταδικάζει αὐτοὺς ἀναλόγως τῆς περιουσίας των.

Ἐν Ἀμερικῇ ἡ γυνὴ ζῇ μετ' ἐλευθερίας ἀγνώστου καὶ ἀσυγγνώστου ἐν Ἑλλάδι· πορεύεται εἰς τὸ θέατρον, ἐπισκέπτεται τὰ ἐργαστήρια, καὶ ἀναπαύεται ἐν τῷ τυχόντι καφενείῳ ἄνευ τῆς συνοδείας τοῦ ἀνδρός. Θαυμάζω τὴν τιμιότητα οὐτωσὶ ἀπροστάτευτον κατὰ τῶν πειρασμῶν τῆς νεότητος, ἀλλ' οὐδέποτε ἀνακαλύπτω ἐν αὐτῇ τὸ θέλγητρον, ὅπερ παρέχει ὁ βίος τῶν σεμνῶν καὶ ἐπιφυλακτικῶν νεανίδων τοῦ ἔθνους μου· εὔχομαι δὲ οὐδέποτε νὰ παρεκκλίνωσι τῆς Ἑλληνικῆς αὐτῶν τροχιᾶς, καὶ ἡ διανοητικὴ αὐτῶν ἀνάπτυξις νὰ μὴ ἐπιφέρῃ τὴν τάσιν ἐκείνην, ἥτις ἐν τῇ γηραιᾷ Εὐρώπῃ, καὶ ἰδίως ἐν Γαλλίᾳ ἐξηυτέλισε τὸ γυναικεῖον φύλον καὶ ἀφῄρεσε πᾶν αὐτοῦ γόητρον.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ποιήτριαν, ἔδειξα μεγίστην ἀδιαφορίαν· οὐχ ἧττον ἐπῄνεσα τὸ ὡραῖον αὐτῆς ποιημάτιον καὶ τῇ ἐξέρρασα τὴν εὐχαριστησίν μου διὰ τὴν γνωριμίαν της.

Διῆλθον ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν εἰς ἀξιοπερίεργον εἶδος διασκεδάσεως. Καὶ τὴν μὲν πρωΐαν ἐξῆλθομεν a whortle-berrying, δηλονότι πρὸς συλλογὴν εἴδος βατομούρων ἀγνώστων παρ' ἡμῖν. Ταῦτα ὁμοιάζουσι τοὺς κόκκους τῆς μυρσίνης· ἔχουσι δὲ γλυκυτάτην καὶ εὐώδη γεῦσιν. Τὴν μεσημβρίαν ἐπορεύθημεν εἰς μικρὰν νῆσον ἔνθα ἐγευματίσαμεν ἐν μικρῷ τινι ξενοδοχείῳ περιφήμῳ διὰ τὰς διαφόρους αὐτοῦ σουπας ἐκ διαφόρων ἰχθύων. Ἀκολούθως ἔλαβον μέρος εἰς λεμβοδρομίαν ἧς ὑπῆρξαμεν οἱ νικηταί. Καὶ τελευταῖον ἐπεσκέφθημεν τὸ μέρος, ἐξ οὗ ὁ ἄγγλος στρατηγὸς Πρέσκωτ ἐκλάπη ὑπὸ τολμηρῶν τινων ἀνδρῶν τῆς Προνοίας.

Ὅταν ὁ ἀγγλικὸς στρατός, διαρκούσης τῆς ἀμερικανικῆς ἐπαναστάσεως, ἦτο στρατοπεδευμένος ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης, δύο εὐσταλεῖς Γιάνκοι εἰσῆλθον εἰς τὴν σκηνήν του περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἔλαβον αὐτὸν ἐκ τῆς κλίνης καὶ τὸν μετέφερον ἐν θριάμβῳ ἐντὸς τοῦ πλοιαρίου των. Οἱ ἄγγλοι ἐννοήσαντες τοῦτο ἀκολούθως, ἤρχισαν πυροβολοῦντες κατὰ τῶν ἀνδρείων καὶ τολμηρῶν ναυτῶν ἀλλ' εἰς μάτην.

Πολλὰ ἀσμάτια ἐγράφησαν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καὶ ἡ αἰσχύνη τῶν Βρεττανῶν ὑπῆρξε μεγίστη.

Τὸ ἑσπέρας κατὰ τὸ τέϊον εἴχομεν συνδαιτυμόνα πλούσιον Κινέζον, πράκτορα μεγάλης ἑταιρίας τείου ἐν Σαγκάῃ. Λόγου δὲ γενομένου περὶ *Πνευματισμοῦ* καὶ ἄλλων, εἶπεν, ὅτι ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ τὸ *μέλλον* ἐκ τινων γραμμάτων ἅτινα τὸ τέϊον ἐσχημάτιζεν ἐν τῷ πυθμένι τοῦ κυπέλου. Ἐπὶ τῇ εὐαρέστῳ ταύτῃ ἀγγελίᾳ ἅπαντες ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἀκούσωσι τὸ νέον τοῦτο μαντεῖον τῶν Δελφῶν. Ὅταν δὲ ἦλθεν ἡ σειρά μου εἶπον αὐτῷ ὅτι οὐδόλως ἐφρόντιζον περὶ *τῆς τύχης μου*, ἀλλ' ἐπεθύμουν πολὺ νὰ μάθω περὶ τῶν μεταβολῶν τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐθνῶν· Οὗτος δὲ ὡς ἄλλος Κάλχας ἀπεφήνατο:

— «Βλέπω τὴν Γαλλίαν ἀνατρέπουσαν τὸν ἐν Οὐατερλὼ ἀναγερθέντα Λέοντα, τὴν Ρωσίαν μεγάλην δημοκρατίαν, τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων πλέοντα τὸν Ἑλλήσποντον, τὰς Ἰνδίας ἐλευθέρας, τὴν Μεγάλην Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν *Μηδέν*, τὴν Αὐστρίαν σωρὸν ἐρειπίων, τὸν Πάπαν ἄνθρωπον ἀντὶ τοῦ ἀναμαρτήτου Λάμα, τὴν Ρώμην πρωτεύουσαν τῆς Ἰταλίας καὶ τελευταῖον πάντων τὴν Ἑπτάνησον διαφεύγουσαν τοὺς ὄνυχας τοῦ Ἀγγλικοῦ Λέοντος·»

Τοιαῦται αἱ προφητεῖαι τοῦ εὐφυεστάτου Κινέζου.

(Ἕπεται τὸ Ε' Μέρος) Γ. Δ. Κ.

ΡΩΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΟΣΤΑΠ ΚΑΙ ΟΥΛΙΑΝΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ Ν. Β. ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ

(Ἱστορικὸν διήγημα)

Ι'

Διερχόμενος δι' ἀτμοπλοίου παρὰ τὰς γραφικὰς ἀκτὰς τῆς Φινλανδίας, ἐν μέσῳ ἀπειραρίθμων νησιδίων καὶ βράχων, οἱ ταξειδιῶται, οὐδ' ἀναμιμνήσκονται κἄν, ὅτι αἱ χῶραι αὗται περιῆλθον εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Ρωσίας κατόπιν ἀναριθμήτων πολεμικῶν ἀγώνων· ὅτι ταῦτα πάντα κατεκτήθησαν διὰ τῆς συνέσεως καὶ ἀνδρείας πλείστων διασήμων στραταρχῶν· ὅτι ἕκαστον νησίδιον τοῦ ἀπεράντου τούτου ἀρχιπελάγους, τοῦ ὡσεὶ διὰ κρασπέδου πλαισιοῦντος τὴν Φινλανδίαν, οὐχὶ ἅπαξ εἶδεν ἐπ' αὐτοῦ ἢ παρ' αὐτῷ Πέτρον τὸν Μέγαν καὶ τοὺς ἐπιφανεῖς αὐτοῦ συναγωνιστάς. Ἰδοὺ ἐστράφημεν πρὸς τὸ Βήμποργ. Τοῦτο εἶνε τὸ Βιόρκε, ἀποκρίνεται ἀπαθῶς Φινλανδός τις. Βιόρκε! Μὴ ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τούτων διέμεινεν ἡ ὡραία Οὐλιάνα; Μὴ ἐπὶ τῆς νήσου ἐκείνης ἔζησεν ὁ Μιχαὴλ Τόρ; Ἐδῶ εἶνε λοιπόν;...Ἐδῶ, ἐδῶ! Ἡ μνήμη δὲν μὲ ἀπατᾷ, καὶ θὰ σᾶς διηγηθῶ ὅτι γνωρίζω.

Τοῦτο συνέβη κατὰ τὸ ἔτος 1714. Ἡ Φινλανδία κατεχομένη ὑπὸ τῶν Σουηδῶν ἦτο τὸ ὁρμητήριον, παντοίου εἴδους διωκτῶν καὶ ἰδίως τελωνειακῶν εἰσπρακτόρων. Ὁ πόλεμος συντελῶν εἰς τὴν ἀταξίαν, ἀναπτύσσει καὶ τὴν δυσαρέσκειαν ἐκεῖ, ὅπου εἶχεν ἤδη αὕτη ἐκλείψει. Οἱ ἐπὶ τῶν τελωνειακῶν δασμῶν καὶ τῶν φόρων εἰσπράκτορες εἶχον ἐκθρασυνθῆ ἕνεκα τῆς ἀτιμωρησίας· ὁ λαὸς οὐδαμοῦ ἤδη εὑρίσκων ὑπερασπισιν, κατέφευγεν εἰς τὴν αὐτοδικίαν. Καίτοι τὸ Βήμποργ εἶχεν ἤδη ὑποταχθῆ εἰς τὰ Ρωσικὰ ὅπλα, ἀλλὰ μὴ ἔχον ὑπ' ὄψιν ὅτι θὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν Φινλανδίαν, δὲν ἔκρινεν ἐπάναγκες νὰ μεταβάλῃ οὔτε τὰς πολιτικὰς οὔτε τὰς ἀστυνομικὰς ἀρχάς του. Ἡ κατάκτησις τῆς Φινλανδίας ἀνωμολογεῖτο μόνον ὡς ἡ ἀσφαλεστέρα ὁδὸς πρὸς τὴν εἰρήνην· αὕτη ἀφ' ἑνὸς περιώριζε τὴν ἐπὶ τοῦ Νεύα ἀνοικοδόμησιν, ἀφ' ἑτέρου —προσήγγιζε τὰς ἡμετέρας δυνάμεις πρὸς τὴν καρδίαν τῆς Σουηδίας, πρὸς τὴν Στοκχόλμην, ἐπιτέλους ἔφερεν ἰσορροπίαν εἰς τὴν ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης σημασίαν ἡμῶν καὶ τῶν Σουηδῶν. Αἱ Δυνάμεις ἤριζον καὶ ἠγωνίζοντο, ὁ δὲ λαὸς προσεπάθει νὰ ἐπωφεληθῇ ἐκ τῶν διενέξεων αὐτῶν — καὶ οὐχὶ μόνον οἱ καταλαβόντες τὴν χώραν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ κάτοικοι, ἰδίᾳ οἱ οἰκοῦντες τὰς ἀκτὰς καὶ οἱ νησιῶται. Ἅπαν τὸ ἀρχιπέλαγος ἔβριθε λαθρεμπόρων, οἵτινες εἶχον ἐκθρασυνθῆ μέχρι ληστοπειρατίας. Τούτους ἀπεκάλουν «γλάρους»· ἦσαν εὐάριθμοι, καὶ προσεπάθουν νὰ διατηρῶσιν ἀπόκρυφον τὸ ἔργον των.

Ὁ Αὔγουστος ἦτο περὶ τὰ τέλη του. Οἱ ἁλιεῖς μικροῦ τινος χωρίου, ἐπὶ μιᾶς τῶν Σημυδίων νήσων, ἐγγύτερον πρὸς τὴν θάλασσαν, ἡτοιμάζοντο διὰ τὸ ἔργον των. Ὁ γέρων Τὸμ Μέρσελ ἐκάθητο ἐπὶ θρανίου ἔξωθεν παλαιᾶς καλύβης καὶ ἐθέρμαινε τὰ γηραιὰ αὐτοῦ ὀστᾶ εἰς τὸν φθινοπωρινὸν ἥλιον, ποντιζόμενον ἤδη εἰς τὰ κύματα τοῦ Φινλανδικοῦ κόλπου. Ἡ ἐγγονὴ αὐτοῦ Οὐλρίκα παρητήρει μὲ ἀκατανόητόν τινα ἀνησυχίαν τὴν συνάθροισιν τῶν ἁλιέων· ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε νὰ εἴπῃ τι ἀλλ' ἀκούσιός τις τρόμος συνεκράτει αὐτήν. Οἱ ἁλιεῖς ἐγέλων, ἠστεῖζοντο. Ὁ γέρων ἐμειδίᾳ, ἀναμιμνησκόμενος τὴν νεανικήν του τόλμην· μόνη ἡ Οὐλρίκα ἦτο σκυθρωπὴ καὶ ἀνήσυχος, καίτοι οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν τολμηροτέρων νεανιῶν προσηλοῦντο ἐπ' αὐτῆς μετ' ἀφώνων φιλοφρονήσεων.

—Αἴ πῶς ἀργεῖτε νὰ συμμαζευθῆτε! εἶπεν ὁ γέρων.— Ποῦ εἶνε ὁ Γουσταῦός μου! Γιὰ ἐκεῖνον τὸ ταξεῖδι ἦταν ἄψε σβῦσε.

— Πᾶνε 'κεῖνα τὰ χρόνια, Τόμ. Ἐπὶ καιρὸ τοῦ Γουσταύου, ἡ θάλασσα δὲν εἶχε παρὰ ψάρια, τώρα ὅμως εὐγῆκαν καὶ γλάροι.

Ἡ Οὐλρίκα ἀνεσκίρτησεν.

—Ἀλήθεια, ἀλήθεια! ἐψιθύρισεν ὁ γέρων Ἑκατὸν τρία χρόνια πᾶνε ποῦ ζῶ ς' αὐτὸν τὸν κόσμο, αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ θυμοῦμαι—νὰ ληστεύουν τοὺς δικούς τους. Μοῦ 'λεγ' ἐμένα ὁ δημογέροντας ἀπὸ τὴν Ταρκάλα, ὅτι εἶχαν πάει στὰ μέρη τους οἱ δικοί μας, καὶ ἐλῄστεψαν τὴν ἐμπόρισσα Ἔρνα, ποῦ πουλοῦσε κρασί, τὴν ἐμέθυσαν καλὰ καλὰ καὶ ἔφυγαν τραγουδῶντας.

— Καὶ γιὰ τὸ σταθμὸ ἄκουσες, Τόμ, τί ἔκαμαν; ὁ τελωνοφύλακας ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ ἐπάνω εἰς ἕνα σεντοῦκι ποῦ ἦταν φυλαγμένα τὰ χρήματά μας· ἤτανε νύκτα, κακοκαιρὶα ποιὸς μποροῦσε νὰ φανῇ ἐκεῖ; ἐξαφνα θαρρεῖς πῶς ἔπεσαν ἀπὸ τὸν οὐρανό, ἔδειραν τὸν τελωνοφύλακα ἄρπαξαν τὸ σεντοῦκι κ' ἔφυγαν. Ξεύρεις, Τόμ, φοβοῦμε μὴ μᾶς κοπιάσουν κ' ἐδῶ. . . .

— Ὁ φτωχὸς τὸν κλέφτη δὲν τὸν φοβᾶται. Τί θὰ πάρουν ἀπὸ μᾶς;

— Αἴ μὴν τὸ πῆς αὐτό, Τόμ, ἐχομε κ' ἐμεῖς κᾶτι τι ποῦ τοὺς τραβᾷ. Καὶ ὁ νεαρὸς ἁλιεύς ἐγένετο πορφυροῦς, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα νὰ προσβλέψῃ πρὸς ἐκείνην, ἣν ἐθεώρει καὶ τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν πολυτίμων λίθων τιμαλφέστερον.

— Καὶ σὰν τί τάχα εἶν' ἐκεῖνο ποῦ τούς τραβᾷ; Ψυχρῶς εἶπεν ὁ Τὸμ Μέρσελ.— Οἱ γλάροι οὔτε τὴ μύτη των δὲν εἰμποροῦν νὰ δεῖξουν ἐδῶ. Ξέρουν αὐτοὶ πολὺ καλὰ τὴ φτώχεια μας. Αὐτὸ μονάχα ἐγὼ δὲ μπορῶ νὰ καταλάβω: ποιοὶ εἶνε αὐτοὶ οἱ γλάροι; Βέβαια δὲν θὰ εἶνε τίποτε στοιχειά, ἄνθρωποι εἶνε. Ἀλλὰ πόθεν εἶνε, ποῦ κατοικοῦν, πῶς ὀνομάζονται;

— Ἕνα μονάχα ξεύρουν, καὶ εἶνε ἀπὸ μακρυνὸ τόπο, λέγουν πῶς εἶνε ἀπὸ τὸ Βοργώ, κ' ἔρχεται ἐδῶ μόνο γιὰ δουλειά· ἐκεῖ τώρα ἔχουν πόλεμο οἱ Ρῶσσοι, καὶ δὲν εἶνε εὔκολο . . . ἴσως ἔχει μαζύτου καὶ στοιχειά. Βλέπω ὅμως πῶς ἐκαλοκαθίσαμε μὲ τὴν ὁμιλία κι' ὁ ἥλιος πάει νὰ βασιλέψῃ. Ὡραία νυχτιὰ ἀπόψε! Καιρός! Ἔχε γειά, Τόμ! Πρώτη ψαριὰ δική σου!

— Οἱ πρῶτοι ἑκατὸ σολωμοί—δικοίσου Τόμ!

— Ὅλοι οἱ πρῶτοι τόνοι-δικοί σου, Τόμ!

Οὕτως ἐκραύγαζον οἱ ἁλιεῖς καθήμενοι εἰς τὰ πλοιάριά των. Ὁ Τὸμ μόνον ἐμειδίᾳ, ἐθεώρει τὴν ἐγγονήν του καὶ ἐψιθύριζε σχεδὸν μηχανικῶς: εὐχαριστῶ! Αἱ κῶπαι ἐκρότουν, ὁ γαλήνιος καθρέπτης τοῦ κόλπου ἐρρυτιδοῦτο, τὰ πλοιάρια ὡς φάσματα διεγράφοντο διὰ μελαινῶν κηλίδων ἐπὶ τῆς κυανῆς ἐπιφανείας· δὲν εἶχεν ἔτι δύσει ὁ ἥλιος καὶ ταῦτα ἐξηφανίσθησαν. Ὁ γέρων ἐσίγα, παρατηρῶν τὸν ἥλιον, οὗτινος μόλις μικρὸν τόξον ἐφαίνετο. Ἡ Οὐλρίκα ἐρρίγει, προσηλοῦσά που τὴν ἀκόην της· αἴφνης ἀνεσκίρτησε καὶ ἔρρηξε κραυγήν.

— Τί ἔπαθες παιδί μου!

— Αὐτὸς εἶνε, παππούλη μου! Μὴ μὲ δώσῃς ς' αὐτὸ τὸ θηρίο! Γιὰ μένα ἦλθε! Θὰ κρυφθῶ! Μὴ μὲ δώσῃς! Εἶνε γλάρος! Τὸν περιμένει . . . Νά τον.

Καὶ ἡ Οὐλρίκα μετ' εὐστροφίας ὀρεινῆς δορκάδος ἐξηφανίσθη ἐν μέσῳ τῶν βράχων τῶν αἰωρουμένων ἄνωθεν τοῦ χωρίου τῶν ἁλιέων. Ὁ γέρων δὲν ἐπρόφθασε νὰ συνέλθῃ ὅτε ἐνώπιον αὐτοῦ ἵστατο ἤδη ὁ ἁλιεὺς Τῶρ, ἐκ τῆς πλησιεστέρας νήσου. Ἔφερε χιτῶνιον ἐκ λεπτοῦ κυανοχρόου ἐριούχου, ραβδωτὴν ἀναξυρίδα ἐκ λεπτοῦ ὑφάσματος, ὅπερ ἦτο ἀδύνατον νὰ εὕρῃ τις εἰς ὅλας τὰς Σημυδίους νήσους, δερματίνην ζώνην μετ' ἀργυρῶν κοσμημάτων, ἐρυθρὸν ἐσωκάρδιον, κρασπεδούμενον διὰ μεταξίνου σειριτίου, στρογγύλον κηρωτὸν πῖλον, κομψῶς δεδεμένον λαιμοδέτην· ἐνὶ λόγῳ, ὁ Τῶρ ἦτο τοσούτῳ κομψῶς ἐνδεδυμένος, ὥστε παρόμοιον ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀπαντήσῃ τις ἐν μέσῳ τοῦ ἡνωμένου στόλου ἁπάντων τῶν ναυτικῶν κρατῶν.

— Καλησπέρα Τόμ!

— Καλησπέρα, καὶ πῶς ἔτσι ἀργά;

— Ὅταν εἶνε γιὰ δουλειά, ποτὲ δὲν εἶνε ἀργά! Καὶ νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθειαν, Τόμ, ἐγὼ πρὸ πολλοῦ ἐκαθόμουνα κ' ἐπερίμενα 'πίσω ἀπὸ τὸν κάβο, ἕως νὰ φύγουν οἱ δικοί σας.

— Ἀπὸ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους δὲν ὑπάρχει κανένας φόβος.

— Ἐγὼ καὶ δὲν τοὺς φοβοῦμαι καὶ τοὺς ἀγαπῶ· σὲ πολλοὺς ἀπ' αὐτοὺς ἔχω νὰ ζητήσω μία χάρι.

— Λέγε!

—Δόσε μου γιὰ γυναῖκα τὴν Οὐλρίκα.

— Δὲ 'μπορῶ.

—Καὶ γιατί;

—Γιατί, γιατὶ ἐγὼ τὴν ἔχω ἐγγονὴ καὶ εἶνε κόρη τοῦ πατέρα της. Αὐτὸς εἶνε ἀφέντης της καὶ τὴν ὁρίζει, κ' ἐγὼ δὲν εἶμαι παρὰ φύλακάς της. Περίμενε, ὅταν γυρίσῃ ὁ Γουσταῦος ἀπὸ τὸ ταξεῖδι, τότε τοῦ τὴν ζητᾷς.

—Τόμ! Τόμ! Θ' ἀποθάνω χωρὶς τὴν Οὐλρίκα.

— Δὲν πεθαίνεις, Μιχέλ, δὲν πεθαίνεις. Μὴ σὲ μέλῃ καὶ τὸ γέρω μ' αὐτὰ δὲν τὸν τρομάζεις, κ' ἐγὼ ἀγαποῦσα σὰν τρελλὸς τὴν Ἄννα μου, τρία χρόνια οἱ γονεῖς μας ἀρνούντανε καὶ ὅμως δὲν ἀπέθανα· καὶ ἂν θὲς νὰ ξεύρῃς, ἡ Ἄννα μοῦ κατοικοῦσε μακρυὰ 'στὸ ἄλλο περιγιάλι· ὑπηρετοῦσε σὲ ρωσικὸ σπίτι· ἅμα ἔπαυε ἡ τρικυμία, ἑτοίμαζα τὰ κουπιά μου, ἐδιόρθωνα τὸ πανὶ καὶ ὅλο τὸ χωριὸ μ' ἀποχαιρετοῦσε, σὰν ἕναν πεθαμένο. Ἐμένα οὔτε καρφὶ δὲν μοῦ καίγουνταν καὶ τοὺς ἔλεγα: Θὰ ἰδῆτε, ἐγὼ τί ψάρι θὰ σᾶς φέρω ἀπὸ τὴν ἀντικρυνὴ ἀκρογιαλιά! καὶ ἔφερα τὴν Ἄννα. Ὅλοι οἱ θαλασσινοὶ ἐνθυμοῦνται τὴν Ἄννα ρῶσο-πριγκιπέσσα τὴν ἔλεγαν, καὶ ὁ Γουσταῦός μου ἀπ' ἐκείνην ἔμαθε τὰ ρωσικά, γιὰ τὴν κακήν του τύχη· μὲ τὸ νὰ ξεύρῃ τὴ γλῶσσα, τὸν ἐπῆραν οἱ Σουηδοί. Τώρα ποῦ τοὺς ἔχουν διώξει ὡς τὸ Ἀλάνδ, ἴσως τὸν ἀφίσουν· ἡ ρωσικὴ χώρα εἶνε τώρα πολὺ μακρυά. Τὸ λοιπὸν ἅμα ἔλθῃ ἐκεῖνος τότε νὰ κοπιάσῃς νὰ τὴν ζητήσῃς.

Ἐπλησίασεν ἡ νύξ. Ὁ Τὸμ ἐσιώπα, ὁ Μιχὲλ ἐκάθητο πλησίον του βεβυθισμένος εἰς λογισμούς. Κατόπιν ἀρκούντως παρατεταμένης σιωπῆς, ὁ Μιχὲλ ἐσηκώθη καὶ ἠρώτησε μετὰ παραδόξου ἠρεμίας.

— Τόμ, αὐτὴ λοιπὸν εἶνε ἡ τελευταία σου θέλησις;

— Αὐτὴ εἶνε ἡ τελευταία.

— Ἔχε ὑγεία λοιπόν.

— Ἐ τὸ καλό!

Καὶ ὁ Μιχὲλ ἀπῆλθε πρὸς τὴν λέμβον. Ἀληθῶς ἐστράφη καὶ παρετήρησε δίς. ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸν ἐμπόδισεν. Ὁ θροῦς τῶν κοπῶν ἀνήγγελλε τὴν ἀναχώρησίν του. Ταυτοχρόνως ἐν μέσῳ τῶν θάμνων, τῶν καλυπτόντων τὴν γρανιτώδη ἀκτὴν τῆς νήσου ταύτης διωλίσθησε σκιά τις, ἥτις ἐξηφανίσθη παρὰ τὸ ἀκρωτήριον. Ἦτο ἡ Οὐλρίκα, ἥτις ἔσπευσεν εἰς τὸ παράλιον διὰ νὰ ἀκούσῃ τί θὰ εἴπῃ ὁ Τὸρ εἰς τοὺς ἀνθρώπους του, καὶ δὲν ἠπατήθη εἰς τοὺς ὑπολογισμούς της.

—Αἴ, τ' ἀδέρφι, εἰπέ τις ἐν τῇ λέμβῳ: — δὲν ἐπέτυχε ἡ ἀρραβῶνα!

— Θὰ ἐπιτύχῃ! Περιμείνετε, θ' ἄρθῃ ἐκεῖνος ὁ καιρός, καὶ δὲν θ' ἀργήσῃ, τὸ φθινόπωρο κοντεύει, καὶ ὡς ν' ἄρθῃ ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου, πρέπει νὰ ἑτοιμάσωμε τὰ δῶρα τῆς νύφης.

Καὶ καθήμενος παρὰ τὸ πηδάλιον ὁ Μιχέλ, ἀποτόμως ἔστρεψε τὴν λέμβον πρὸς τὸ πέλαγος.

—Ποῦ τραβᾷς, Μιχέλ;

— Ἐδῶ κοντά! Πίσω ἀπὸ τὴ ξέρα εἶδα μία ὕποπτη βάρκα· θαρρῶ πῶς...

Ἀλλ' ἡ Οὐλρίκα οὐδὲν ἄλλο ἠδυνήθη ν' ἀκούσῃ. Τὸ σκότος φθινοπωρινῆς νυκτὸς ἀπέκρυψε καὶ ναύτας καὶ λέμβον. Τρέμουσα σύσσωμος αὕτη ἐπέστρεψεν εἰς τὴν καλύβην. Ὁ γέρων ἐκοιμᾶτο καθήμενος· ἐκείνη δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἀνησυχήσῃ καὶ ἐκάθησε παρὰ τὸ παράθυρον. Σκέψεις ἐπὶ σκέψεων ἐτάρασσον τὴν ἀνήσυχον φαντασίαν της. Ἡ Οὐλρίκη ἀπεκοιμήθη.

ΙΙ

Εἰς τὴν ἄκραν, τὴν ἀπολήγουσαν εἰς τὸ ἱστορικὸν διὰ τὴν Ρωσίαν ἀκρωτήριον Γανγούδ, ὑπάρχει ἡ μικρὰ πολίχνη, ἢ μᾶλλον τὸ χωρίον Τβερμίνδε μετὰ κολπίσκου, ἐν ᾧ ἦτο ἠσύχως ἠγκυροβολημένος ὁ ἐκ γαλερῶν στόλος μας. Ὁ ἐχθρὸς μετὰ ἰσχυρῶν ναυτικῶν δυνάμεων, ἐκ 16 πλοίων τῆς γραμμῆς, καὶ ἀπειραρίθμων ἄλλων ἵστατο παρὰ τὸ Γανγούδ. Ὁ ναύαρχος Βολτράγγ, ὁ ἀντιναύαρχος Λελὴ μετὰ τοῦ ἐπιτελείου των, εἶχον συνέλθει εἰς συμβούλιον πῶς νὰ συλλάβωσι διὰ τῶν χειρῶν ἅπαντα, τὸν ἐκ γαλερῶν συνιστάμενον, Ρωσικὸν στόλον καὶ νὰ πυροπλήσωσιν αὐτὸν οὕτως ὥστε ἡ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς ἀναδοθησομένη φλὸξ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὰ κατὰ τὴν Βαλτικὴν πλοῖα ὡς φάρος καὶ διασκέδασις. Αἱ ἐλπίδες αὐτῶν ἦσαν βασιμόταται· ἠτό ποτε δυνατὸν νὰ ἐλπίζῃ τις ὅτι αἱ μεγάλαι αὗται λέμβοι θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντιπαραταχθῶσιν ἐναντίον στόλου ὡπλισμένου, ἐκτὸς τῶν ὅλμων, καὶ διὰ 1197 τηλεβόλων! Οἱ Σουηδοί, δὲν ἐκοιμῶντο καὶ ὁ Βολτράγγ ἀπεχωρίσθη τοῦ στόλου, ὅπως ἀποκλείσῃ τὸν κόλπον τοῦ Τβερμίνδε καὶ ἀποκόψῃ ὁλοτελῶς εἰς τὰς γαλέρας μας πᾶσαν πρὸς ἀναχώρησιν ὁδόν. Ἀλλὰ μόλις ὁ στολίσκος ἤρχισε προσπλέων πρὸς τὸν ὅρμον, αἴφνης πρὸς ἔκπληξιν τῶν Σουηδῶν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ναυάρχου μέχρι τοῦ ναύτου, μετὰ κραυγῶν «οὐρρά!» διὰ συμφώνου κυπηλασίας ἐξῆλθον εἴκοσι γαλέραι ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ πλοιάρχου Ζμαγέβιτς. Ἐπὶ τῶν στενοπρώρων γαλερῶν μας ἐξεῖχον μικροὶ ἱστοί, τὰ ἱστία ἦσαν διεσταλμένα καὶ δεδεμένα· αἱ ἐπὶ τῆς πρύμνης σκιάδες αἱ χρησιμεύουσαι διὰ τὸ ἐπιτελεῖον τῶν γαλερῶν, ἐκαλύπτοντο ὡς συνήθως δι' ἐπικαλυμμάτων· ἀλλὰ κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν αὗται ἦσαν ἀποκεκαλυμμέναι καὶ ἐπὶ τῶν σκιάδων ἐκυμάτιζον σημαῖαι, οὐχὶ ἐκ τοῦ ἀνέμου, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τῆς ταχύτητος· ὁ ἄνεμος εἶχε κοπάσει ὡσεὶ ὑποταχθεὶς εἰς τὸν ἥρωα τῆς ἡμέρας. Τὰ τηλεβόλα τοῦ Σουηδικοῦ στόλου ἐβόμβουν, ὁ καπνὸς ἠπλοῦτο ὡς ὁμίχλη· εἰς τὸν κρότον τοῦτον ἀπήντων διὰ βροντοφώνου οὐρρὰ καὶ αἱ γαλέραι ἀνήχθησαν εἰς τὸ πέλαγος. Δὲν εἶχε παρέλθει ἔτι ἡ λύσσα τῶν Σουηδῶν, ὅτε δεκαπέντε ἕτεραι γαλέραι, διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου, διῆλθον ἐν μέσῳ τῶν αὐτῶν ὑψηκαρήνων πλοίων· μάτην ὁ ναύαρχος ὕψωσε λευκὴν σημαίαν καὶ ἐκάλει παρ' αὐτῷ τὸν Λελὴ εἰς βοή-

θειαν· ἅπας ὁ ἐκ γαλερῶν στόλος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στενοῦ ὁρμου.

— Ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ εἶνε μαζύ μας! ἀνεφώνησεν ὁ Γαβριὴλ Ὀκολιέννης, λησμονῶν τὴν θέσιν του.

— Τί βλέπεις; ἠρώτησεν ὁ Ζμαγέβιτς Ἱστάμενος πρὸ τοῦ θαλαμίσκου του μὲ γεγυμνωμένην σπάθην.

— Θεὲ καὶ κύριε! ἀνεφώνησεν ἔνθους ὁ ναύκληρος· ὅλαις ἐβγῆκαν. Ἐξοχώτατε, δὲν γυρίζομεν πίσω νὰ χαιρετίσωμε τὸ καράβι;

— Εἰς προσευχήν; ἀνεκράγαυσεν ὁ Ζμαγέβιτς. — Εἰς τὰς ἄλλας γαλέρας εἶνε ὁ αὐτοκράτωρ. Αὐτῶν ὁ δρόμος εἶνε δυσκολώτερος τοῦ ἰδικοῦ μας. Εἰς προσευχήν!

Αἱ κῶπαι ἀνεστάλησαν, ὁπλῖται δὲ καὶ ναῦται ἀπεκαλύφθησαν. Καὶ εἶχε λόγον ἡ προσευχή. Δεκαέξ πλοῖα τῆς γραμμῆς, ἓξ φρεγάται καὶ ἄλλα ἐχθρικὰ πλοῖα ἐνίσχυσαν τὸν κανονοβολισμὸν διὰ χιλίων τηλεβόλων· ἡ θάλασσα ἔβραζεν· ὁ καπνὸς ὑψοῦτο ἤδη ὡς νεφέλη, αἱ δὲ γαλέραι προὐχώρουν ἀκαταπαύστως, ὡσεὶ χαιρετιζόμεναι, ἀντετάχθησαν πρὸς τὸν ἐχθρόν, ἀπήντησαν διὰ τῶν μικρῶν τηλεβόλων των, μᾶλλον ὡς ἐκ φιλοφρονήσεως, καὶ κρούσαι τὰς πλατείας κώπας των, ἐξῆλθον εἰς τὸ πέλαγος. Μόνον μία δυστυχὴς ἐρρίφθη ἐπὶ ὑράλου, καὶ οἱ Σουηδοὶ ἐπέπεσαν κατ' αὐτῆς, ὡς νὰ ἦτο τὸ θῦμα, ὅπερ θ' ἀνεκούφιζε τὴν ὀδύνην των. Ἐπῆλθεν ἠρεμία, καὶ αἱ γαλέραι ἐνωθεῖσαι, ἔπλευον ἐν στενῷ κύκλῳ, ὡς εἰς διασκέδασιν.

—Ἐξοχώτατε! ἀνέκραξεν αὖθις ὁ Ὀκολιέννης. — Αὐτὸ τί εἶνε; Αὐτὸ δὲν ἤτανε προτήτερα. Φρεγάδα, νὰ μὴ σώσω, εἶνε φρεγάδα, καὶ νὰ ἰδῆς, δὲν εἶνε μόνη, εἶνε μαζὺ καὶ γαλέραις!

— Μᾶς εἶχαν διατάξει νὰ ταῖς πάρωμε μεῖς, ἀλλὰ δὲν ἠξεύρω τί διαταγὴ θὰ μᾶς δοθῇ τώρα. Εἶνε ξεύρεις ἐκεῖνα τὰ πλοῖα ποῦ ἔβαλαν νὰ μᾶς φυλάγουν, θὰ τῶχεις ἀκούσει.

— Καὶ βέβαια τὸ ἄκουσα. Τί ντροπή, μὰ τὴν ἀλήθειαν, τέτοιοι γερογάτοι σὰν κι' αὐτοὺς ν' ἀφίσουν νὰ τοὺς φύγουν τέτοια παληοπόντικα! Νὰ τοὺς φτύσω μοῦρχεται.... Καὶ ὁ Γαβριὴλ πράγματι ἔπτυσε πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἵστατο ὁ σουηδικὸς στόλος, κατάπληκτος ἐκ τοῦ κατορθώματος τῶν Ρώσων.

— Νέος εἶσαι, ἀδελφὲ Γαβρίλη, παρετήρησεν ὁ Ζμαγέβιτς, θωπεύων τὸν ὦμον τοῦ νεαροῦ ναυκλήρου, δι' αὐτὸ ἔχεις καὶ φιλότιμο.

— Τί ἔχει ἐδῶ νὰ κάμῃ τὸ φιλότιμο, ἀφοῦ τὰ πράγματα 'μιλοῦνε μοναχά τους.

— Εἰς προσοχήν! ὁ Ἀρχιναύαρχος!

Τὸ πᾶν ἐσίγησεν. Ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Βένιδε ἐπλησίασαν πρὸς τὴν γαλέραν τοῦ Ζμαγέβιτς.

— Σὺ ἔλα πλησίον μου εἰς τὸν πρόσκοπον, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ. Θὰ εἶνε ἐντροπή, ὕστερον ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐπιτυχίαν νὰ μὴ ἀναζητήσωμεν τὴν πραγματικὴν ὑπεροχήν!

Ἐδόθησαν σημεῖα, ὁ ἐκ γαλερῶν στόλος διετέθη ὡς εἰς μάχην· τὴν πρωτοπορείαν ὡδήγει ὁ μέγας Πέτρος· ἅπαντα τὰ πλοῖα ἔβαινον ἐν τάξει καὶ εὐθυγραμμίᾳ πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἵστατο ὁ στολίσκος τοῦ Ἐρενσιλδ, ἀποσταλεὶς ἵνα παρακωλύσῃ τὴν διὰ ξηρᾶς μεταφορὰν τῶν γαλερῶν. Ἀπεκατέστη ἄκρα ἡσυχία, καὶ μόνον ὁ θόρυβος τῶν κωπῶν διέκοπτεν ἁρμονικῶς τὴν σιγήν. Ὁ Ἐρενσσίλδ δὲν ἐνόει τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἑκ γαλερῶν στόλου· οὔτε κἂν ἠδύνατο νὰ φανταισθῇ ὅτι ἡ μηρμυκιὰ αὕτη θ' ἀπετόλμα νὰ προσβάλῃ ἐκ νέου.

— Ἐκεῖνοι τώρα μᾶς παρατηροῦν ὡς ἕνα πανόραμα, εἶπεν ὁ Ζμάγεβιτς.

Ἡ ὑπὸ τὴν διοίκησιν αὐτοῦ γαλέρα ἔβαινεν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν παρὰ τὴν αὐτοκρατορικήν.

— Τώρα θὰ ἰδοῦν τὸ καθεαυτὸ πανόραμα! ὑπέλαβεν ὁ ἐτυμολόγος ναύκληρος.- Μὴ πηγαίνεις ὅπου δὲν σὲ καλοῦν. Βλέπει, θαρρεῖς πῶς σὰν νὰ ἐκρυφτήκαμε μέσα 'στὰ καλάμια. Τώρα θὰ σᾶς δείξωμε ποσ'ἀπίδια βάζει ὁ σάκκος· ὅλοι μαζὺ παιδιά!

Ἡ φωνὴ αὕτη ἐπανελήφθη καθ' ἅπαντα τὸν στόλον, ἀλλὰ κατεπνίχθη ὑπὸ φρικαλέας ἐκπυρσοκροτήσεως ὅλων τῶν τηλεβόλων. Διήρκει ἔτι ὁ κρότος αὐτῶν ὅτε ἀντήχησε βροντῶδης φωνὴ ἀρκούντως γνωστὴ εἰς ὅλους:—Ἔφοδος! Καὶ αἱ γαλέραι τῆς πρώτης γραμμῆς περιεπλάκησαν πρὸς τὴν ναυαρχίδα. Ἦτο ἡ δευτέρα ὥρα· τὰ τηλεβόλα ἐνήργουν μετὰ δυνάμεως καὶ εὐστοχίας· οἱ Σουηδοὶ ἠγωνίζοντο μετὰ γεναιότητος καὶ ἀπελπισίας· οὐχὶ σπανίως μετὰ τῶν θραυομένων κλιμάκων κατεκρημνίζοντο καὶ πλεῖστοι τῶν ἐφορμώντων, πολλοὶ δὲ ἀνδρεῖοι ἀπωλέσθησαν ἐκ τοῦ καπνοῦ τῆς πυρίτιδος, ὡς διελάμβανεν ἡ ἔκθεσις. Ὁ Πέτρος ἦτο πανταχοῦ, ὁτὲ μὲν ὡς πηδαλιοῦχος, ὁτὲ δὲ ὡς ναύτης, ὡς ὁπλίτης καὶ ὡς ἀρχηγός. Ὁ ἀγὼν ἐξηκολούθησεν· ἐσήμανεν ἤδη ἡ τετάρτη· τὰ αἱματοβαφῆ κύματα παρέσυρον τὰ πτώματα τῶν σουηδῶν καὶ τῶν ρώσσων, ἀλλὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Τσάρου ἐνέπνεεν εἰς ὅλους μυθῶδη ἀνδρείαν. Οὐρρά! ἀντήχησεν ἔκ τινος πλευρᾶς τῆς φρεγάτας «Ὀλιφάντ». «Ἄλτ!» ἀνεφώνησέ τις ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους αὐτῆς καὶ ἐπήδησεν εἰς λέμβον.

— Κρατήσατέ τον! θὰ φύγῃ!

Εἰς τὴν κραυγὴν ταύτην ὥρμησεν αὐτὸς ὁ Πέτρος καὶ ἄλλοι καὶ εἶδον ἐντὸς λέμβου τὸν Γαβριὴλ Ὀκολιέννις, ὅστις ἐκρέματο ἐκ τοῦ τραχήλου τοῦ Ἐρενσιλδ, εὑρισκομένου ἤδη ἐντὸς λέμβου μετὰ τῶν γρεναδιέρων του. Ἐπωφεληθεὶς τοῦ θορύβου οὗτος ἤλπιζε νὰ δραπετεύσῃ καὶ διέταξε νὰ καταβιβάσωσι τὴν σημαίαν· ἀλλὰ μόλις ἐπήδησεν εἰς τὴν λέμβον, ἐρρίφθη τις ἐκ τῶν τοιχωμάτων ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἁρπάσας αὐτὸν διὰ τῶν χειρῶν του ἐκραύγαζε μανιωδῶς. Εὐτυχῶς οἱ ἡμέτεροι ἦσαν πλησίον καὶ δὲν ἀφῆκαν τοὺς γρεναδιέρους ὅπως ἐνεργήσωσι τὰ κατ' αὐτούς· Οἱ Ρῶσοι ἐπέπεσον κατὰ τῆς λέμβου τοῦ Ἐρενσσιλδ ὡς μυῖαι. Ἐδέησε νὰ μεταχειρισθῶσι βίαν ὅπως ἀναχαιτισθῇ ὁ ζῆλος των.

— Νά τος! Νά τος ὁ κύριος! ἐφώνει ὁ Γαβριὴλ, ἔχων κατεσχισμένον τὸ μέτωπον ἐκ τῶν κομβίων ἀξιωματικοῦ τινος.— Παραδόσετέ τον τοῦ ἀετοῦ μας, ἀπὸ χέρι σὲ χέρι, γιατὶ ἐγὼ δὲν ἀδειάζω. Ἡ δουλειὰ τώρα εἶνε τελειωμένη. Τὴν κλῶσσα τὴν ἐπιάσαμε, τώρα πρέπει νὰ τσακώσωμε καὶ τὰ κλωσσοπούλια.... Καὶ μετ' εὐτροφίας πιθήκου ὁ Ὀκολιέννις ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς φρεγάτας, ἔδραμε πρὸς τὴν ἄλλην πλευρὰν καὶ κατῆλθεν ὡς αἴλουρος εἰς τὴν γαλέραν του, ἀπῶθησε καὶ διηυθύνθη κατὰ σουηδικῆς σνιάβας (εἶδος πλοίου) ἣν εἶχον ἤδη περικυκλώσει ρωσσικαὶ γαλέραι.

— Τόπον! τόπον εἰς τὸν ἀρχηγόν! ἐκραύγαζεν ὁ Γαβριήλ.

Ἀλλ' ἡ σνιάβα παρεδίδετο ἤδη, παρελάμβανον τοὺς αἰχμαλώτους.

— Φέρετέ τους ἐδῶ! ἀνεφώνει θορυβωδῶς ὁ Γαβριήλ. Ἔχομεν ἐδῶ πολὺ τόπον! Τρεῖς ναύται μᾶς ἐπῆρε τὸ βρωμοκανάνι. Φέρτε τους ἐδῶ!

Αἰχμάλωτοί τινες ὑπήκουσαν ἀκουσίως εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Γαβριήλ. Εἰς τὸν πρῶτον ἀνελθόντα ἐπὶ τῆς γαλέρας, ὁ Γαβριὴλ διέταξε νὰ δοθῇ κώπη.

— Κάθησε στὴ θέσι τοῦ μακαρίτη! Οἱ δικοί σας μᾶς τὸν ἔκλεψαν.

Ὁ αἰχμάλωτος ἀνέλαβεν ἡσύχως τὴν κώπην, ἐκάθησεν εἰς τὴν θέσιν του καὶ εἶπε, πρὸς γενικὴν ἔκπληξιν Ρωσιστί:

— Ὁ πόλεμος τὸν ἔκλεψεν. Αὐτὸν τὸν κλέφτη δὲν τὸν πιάνεις!

— Αἴ; τί; πῶς; ἐψέλλισεν ὁ Γαβριήλ, προσηλώσας τὰ ὄμματα ἐπὶ τοῦ κωπηλάτου, ὅστις ἐκίνησεν ἀθύμως τὴν χεῖρα, ἐμειδίασε πικρῶς καὶ ἤρξατο κωπηλατῶν. Ὁ Γαβριὴλ ἔσχε τὸν καιρὸν ἵνα παρατηρήσῃ τὸν αἰχμάλωτον.

— Τσουχόνιετς εἶνε! Μὰ τὸν Θεὸν εἶνε Τσουχόνιετς, ἀσπροκέρατος! Καὶ τολμᾷ ἀκόμη νὰ μιλῇ ἀνθρωπινά. Στάσου νὰ τοῦ δείξω!

Ὁ Γαβριὴλ ἐπὶ μακρὸν ἔτι ὡμίλει καθ' ἑαυτόν, ἀλλ' ἐδόθησαν σημεῖα, ἔπνευσε δὲ καὶ ἄνεμος καὶ ὁ ἐκ γαλερῶν στόλος μετὰ τῆς ἀξιολόγου λείας του διηυθύνετο εἰς Ἀμπώ.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

Α. Γ. Κωνσταντινίδης

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΛΑΔΟΝΑΙ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

Η ΑΡΑΒΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

(Κατὰ τὸν Πέτρον δὶ Μαδράθο)

Ἡ Ἀραβικὴ ἀρχιτεκτονικὴ δὲν εἶνε πρωτότυπος, εἶνε παράγωγος· οὐχ ἧττον δὲν δύναταί τις νὰ παρελθεχθῇ αὐτὴν ὡς ἁπλῆν ἀναγέννησιν τῆς ἀρχαίας τέχνης. Ἀνέπτυξεν ἐπὶ τῶν Ρωμαϊκῶν γραμμῶν σχήματα ἰδιότροπα, καὶ κατώρθωσε νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ βάναυσον αὐτῶν ὑπὸ τὴν ἀνατολικὴν ἁρμονίαν τοῦ συνόλου. Ὑιοθέτησεν, ἐκτὸς τῶν Ρωμαϊκῶν γραμμῶν, τὸ Βυζαντινὸν κιονόκρανον, τὸ Αἰγυπτιακὸν ἀβάκιον, τὸν γωνιῶδη θόλον τῶν Σταυροφόρων, τὴν διακόσμησιν τῶν ἀρχιτεκτόνων τῆς ἀπὸ τοῦ Κωνσταντίνου ἕως τῆς πτώσεως αὐτοῦ Βυζαντινῆς μοναρχίας· συνέθεσεν ὅμως μετὰ τοσαύτης δεξιότητος καὶ ἐπιτυχίας τα συγκεχυμένα ταῦτα στοιχεῖα, ὥστε ἐξομοιωθεῖσα πρὸς αὐτὰ παρουσιάσθη πρωτότυπος ὡς ἡ καλητέρα τῶν ἀρχιτεκτονικῶν, εἰς ἃς ἔδωκεν ἀρχὴν ὁ Μεσαίων.

Ἡ Ἀραβικὴ ἀρχιτεκτονικὴ εἶνε ἀναμφιβόλως παράδοξος· συνίσταται ἐκ μελῶν ἑτερογενῶν, καὶ ἀποτελεῖ ἐν τούτοις σῶμα συμπαγὲς καὶ ὁμογενές· μόλις ἔχει λεπτομέρειάν τινα ἰδίαν καὶ ὅμως τὸ συνολον εἶνε ἰδικόν της. Εἶνε ἐν γένει αἰσθητικὴ καὶ ἰδιότροπος· καταλαμβάνει σήμερον τόξον, κόσμημά τι, σχήματος οἱουδήποτε, καὶ αὔριον κάμνει δι' αὐτοῦ χιλίας συνθέσεις. Ζητεῖ πῶς καλήτερον νὰ καταστήσῃ περιλάμπῃ τὰ πολυτιμότερα τῶν μαρμάρων, χρυσοῖ τὰ κιονόκρανα, ζωγραφίζει τὸ βάθος τῶν ἀναγλύφων, προσαρμόζει ὁπαλλίους καὶ Σαρδίους λίθους εἰς τὰ δικτυωτά, σχηματίζει διὰ λεπτοτάτου λίθου ψηφιδωτά, διανέμει μετὰ δαψιλείας καὶ διὰ τοῦ πλέον εὐαρέστου τρόπου ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα διαθέτει, κίονας, τόξα, θόλους καὶ πυργοειδεῖς φεγγίτας, κοσμήματα ἐν εἴδει σειρίδων ἐκ γύψου, ταινίας, φύλλα, συμπλέγματα, ἄνθη· φροντίζει ὅπως ἕκαστον μνημεῖον ἔχῃ τὴν σκηνογραφίαν του, σπουδάζει ἐπισταμένως πῶς πρέπει νὰ καταλάβῃ ἐξ ἀπροόπτου τὰς αἰσθήσεις, προστρέχει δὲ ὅπως τὸ κατορθώσῃ ὄχι μόνον εἰς τὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν βλάστησιν, καὶ τὴν φύσιν.

Ἡ αἰσθητικότης αὕτη ἔφθασεν εἰς τὸ ἔπακρον κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον· ἀλλ' οὐχὶ καὶ κατὰ τὴν πρώτην, καθ' ἣν προσεπάθησε νὰ διατηρήσῃ χαρακτῆρα οὐσιωδῶς θρησκευτικόν. Οἱ κίονες, τῶν τζαμίων της διαφαίνονται σχεδὸν ἐντὸς σκότους· τὰ παράθυρα δὲν διαχέουσιν ἐπ αὐτῶν ἡ φῶς ἀμφίβολον. Αἱ ἐκ κέδρου στέγαι των εἰσὶ χαμηλαὶ καὶ ἁπλῶν φατνωμάτων· οἱ πλούσιοι ἐκ μουσειακοῦ καὶ χρυσοῦ βωμοὶ των περιβάλλονται ὑπὸ μυστηρίου. Τὰ πολυτελῆ προσευκτήρια ἀποπνέουσι μεγίστην μεγαλοπρέπειαν καὶ καλλονήν· ἀλλὰ κεῖνται ἐπίσης ἐν τῇ σκοτίᾳ καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διακρίνῃ τις τὰς λεπτομερείας των ἢ ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ θόλου κατερχομένου λύχνου. Τὸ μεγαλείτερον μέρος τῶν κιονοκράνων εἶνε προσχεδιάσματα· ἡ διακόσμησις αὐστηρὰ καὶ σεμνή· τὰ ἐπὶ τῶν προσόψεων γεγραμμένα ἐπιγράμματα περιέχουσι πάντοτε σχεδὸν ἔννοιαν βαθυτάτην. Οἱ τοῖχοι εἰσὶ τείχη μετὰ κροσσῶν, περιεζωσμένα ὑπὸ πυργίσκων· αἱ αὐλαὶ εὐρέα τετράγωνα, ἐν οἷς βλαστάνει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ μυρσίνη παρὰ τὰς ὄχθας λίμνης. Αἱ προόψεις φέρουσιν ὡραιότατα ἀνάγλυφα, ἀλλ' ἀπέχουσι πολὺ τοῦ νὰ ἀποπνέωσι τὴν πολυτέλειαν καὶ μεγαλοπρέπειαν τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὅπου ἡ τέχνη ἀναπτύσσει τὸν ἀκένωτον θησαυρὸν τῶν ποικίλων καὶ ἰδιορρύθμων μορφῶν της.

Ἡ πρώτη περίοδος τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ταύτης ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν θρησκευτικὴν ἐποχὴν τῆς ἱστορίας τῶν ἀράβων. Πῶς ἠδύνατο ὁ καλλιτέχνης, ὅστις ζῇ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ αἰῶνός του, νὰ μὴ ἐμπνευσθῇ ἐκ τῶν ἱερῶν βίβλων, οὐδὲ νὰ ὑπακούσῃ πρὸς τὴν ἀκατανίκητον ἰσχὺν τῶν ἐθνικῶν πεποιθήσεων;

Πᾶσα θρησκεία εἶνε κατ' ἀρχὰς ζωφερὰ καὶ μυστηριώδης· ὑποδεικνύει διὰ τῆς χειρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ κάμνει ὥστε νὰ ὀλιγωρῶσι τῆς γῆς· ἀπασχολεῖ διὰ τῆς ἰδέας μελλούσης τινὸς ζωῆς τὴν διάνοιαν καὶ ῥίπτει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν μᾶλλον ἀσκητικὴν στωϊκότητα. Προσωποποιεῖ ἐν τῷ Θεῷ μᾶλλον τὴν ἰσχὺν ἢ τὴν ἀγάπην, μᾶλλον τὴν δικαιοσύνην ἢ τὴν εὐσπλαγχνίαν· τὸν παριστᾷ ὠργισμένον καὶ διατεθειμένον νὰ κατακρημνίσῃ εἰς τὰ βάθη τῆς ἀβύσσου πάντας ὅσους δὲν ἤθελον συγκεντρώσει ἐν αὐτῷ τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνοιαν· κατακυριεύει τὰς ψυχὰς διὰ τοῦ τρόμου, καὶ μεταβάλλει τοὺς λαοὺς ἀντὶ πιστῶν, πολὺ μᾶλλον εἰς δούλους τῆς πίστεως.

Ὁ Μωαμεθανισμὸς παρήχθη διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου· ἡ δὲ τέχνη, καίτοι διαθέτουσα στοιχεῖα πλήρη χάριτος καὶ καλλονῆς, δὲν ἠδυνήθη ἐν τούτοις ἢ νὰ μεταδώσῃ αὐστηρότητα εἰς τὸ πλεῖστον τῶν ἔργων της. Ἐχαλαρώθη μετ' ὀλίγον ἡ ἀποκλειστικότης· ἀλλ' ἡ ἀρχιτεκτονικὴ μακρὰν τοῦ νὰ αἰσθανθῇ τὴν χαλάρωσιν ταύτην, προέβη βελτιοῦσα καὶ καθιστῶσα ἁρμονικώτερον τὸν χαρακτῆρά της, προεβὴ καλλυνομένη καὶ προπαθοῦσα νὰ αἰχμαλωτεύσῃ δραστικώτερον τὴν ὅρασιν καὶ τὴν φαντασίαν. Δὲν ἐξέπεσεν ἢ πολὺ ἀργότερον, ὅταν ἤδη διασπασθείσης τῆς πολιτικῆς ἑνότητος ὑπενομεύθη ἐκ βάθρων τὸ σύστημα τοῦ Προφήτου, ὅταν δὲν ἦτο πλέον ἡ θρησκεία ἢ ἀνύπαρκτον φάσμα, ὅταν ἕκαστος βαλῆς ἀπέβλεπεν εἰς τὸ στέμμα καὶ ἕκαστος ἄραψ ἐνόμιζεν ἑαυτὸν δικαιούμενον νὰ ἀνυψώσῃ ἕνα βασιλέα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος του. Ἐξηκολούθησε τότε καλλυνομένη εἰσέτι, ἀλλὰ διὰ στολισμῶν ματαίων, δι' ἐκείνων τῶν στολισμῶν τῆς Ἀλάμβρας, ὡραίων καὶ λαμπρῶν, ναί, ἀλλὰ ψευδῶν, ὀλίγον καλλιτεχνικῶν, ἐστερημένων τῶν πλείστων, ἂν ὄχι φιλοκαλίας, αἰσθήματος.

Ὁ Ἀραβικὸς ρυθμὸς δὲν πρέπει νὰ σπουδάζηται μόνον ἐν τῇ Ἀλάμβρᾳ· ἐξίζει νὰ σπουδάζηται ἐν Σεβίλλῃ, καὶ ἔτι μᾶλλον τῆς Σεβίλλης, ἐν αὐτῇ τῇ ἡμιμωαμεθανῇ Κορδούῃ μολονότι διῆθεν ἐπ' αὐτῆς ἡ δὰς τῶν πολιτικῶν διχονοιῶν, ἡ σπάθη τῶν χριστιανῶν βασιλέων, ὁ πέλεκυς τῶν ἐπαναστάσεων καὶ ἡ σκαπάνη τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς βαρβαρότητος. Τὸ ἀνάκτορον τῆς Σεβίλλης εἶνε σχεδὸν ἀναπαραγωγὴ τοῦ τῆς Γρονάδης· ἀλλὰ τὸ τέμενος τῆς Κορδούης, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶνε μνημεῖον ἐντελῶς πρωτότυπον εἰς τὸ εἶδός του, τὸ λεύκωμα ἐν ᾧ εὑρίσκεται κατατεθειμένη ἅπασα ἡ ἱστορία τῆς Ἀραβικῆς τέχνης, εἶνε τὸ ἔργον ἐν τῷ ὁποίῳ δύναταί τις νὰ παρακολουθήσῃ βῆμα πρὸς βῆμα τὴν νηπιότητα, τὴν ἀνδρικότητα, μέχρι τῆς καταπτώσεως τοῦ ἀνατολικοῦ αὐτοῦ ρυθμοῦ, ὅστις τοσάκις θὰ σᾶς ἔτερψε καὶ θὰ σᾶς ἔκαμε νὰ ὀνειροπολήσητε ἐν μέσῳ τῶν μαγικῶν ἐκείνων αἰθουσῶν, ἃς ἀρωματίζει εἰσέτι ἡ πνοὴ τῶν ἀνθέων, ζωογονεῖ τὸ κελάρυσμα τῶν πηγῶν, πληροῖ ποιήσεως ἡ ἀνάμνησις τῶν ἐν αὐταῖς συμβάντων, καὶ περικαλύπτει δι' ἐνδιαφέροντος ἡ παράδοσις καὶ ὁ μῦθος.

(Ἐκ τῆς Κατσιλιανῆς). Γ. Ν. Μαγρακης

Rider Haggard

ΕΚΕΙΝΗ

(ἥτις πρέπει νὰ ὑπακούσῃ)

Μυθιστορία

(Συνέχεια)

Ἀλλ' ἂν ἦτο δυνατὸν ἡ γυνὴ νὰ ζήσῃ ἐπὶ δύο χιλιάδας ἔτη, καὶ τοῦτο ἦτο ἐπίσης δυνατὸν καὶ ἄλλα πολλὰ ἦσαν δυνατὰ καὶ ἐγὼ ἴσως δὲν ἤμην ἢ ἁπλῆ μετενσάρκωσις ἄλλης ὑπάρξεως λησμονηθείσης. Διατί ὄχι; Μόνον πῶς δὲν ἐνεθυμούμην τίποτε περὶ τῆς προγενεστέρας ὑπάρξεώς μου. Ἡ ἰδέα μου ἐφάνη τοσοῦτον γελοία, ὥστε ἐξερράγην εἰς γέλωτα καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς μίαν ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ τοίχου ἀρχαίων εἰκόνων, ἥτις παρίστα στρατιώτην, ἀνέκραξα· «Ποῖος ἠξεύρει, γέρων μου; ἴσως ἤμην σύγχρονός σου; ἴσως ἐγὼ ἤμην σὺ καὶ σὺ ἐγώ· μεθ' ὃ ἐγέλασα καὶ πάλιν διὰ τὴν ἀφροσύνην μου· ἀλλ' ὁ γέλως μου ἀντήχησεν ἐντὸς τοῦ σπηλαίου ὡς φάσμα γέλωτος προερχομένου ἐκ τοῦ φάσματος τοῦ στρατιώτου.

Μετὰ ταῦτα ἐνεθυμήθην ὅτι δὲν εἶχον μεταβῆ νὰ ἴδω πῶς εἶχεν ὁ Λέων· τότε ἐκβάλλων τὰ ὑποδήματά μου καὶ λαμβάνων λυχνίαν εἰς τὴν χεῖρά μου ἐβάδισα ἠρέμα κατὰ μῆκος τοῦ διαδρόμου τοῦ φέροντος εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου ἐκείνου. Ὁ νυκτερινὸς ἀὴρ ἐκίνει τὸ πρὸ αὐτῆς παραπέτασμα τόσον ἀνεπαισθήτως, ὥστε θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι χεῖρες πνευμάτων τὸ ἐκίνουν.

Εἰσῆλθον εἰς ἀψιδωτὸν θάλαμον καὶ ἐθεώρησα πέριξ μου. Ὑπῆρχε λυχνία εἰς τὸ φῶς τῆς ὁποίας ἠδυνήθην νὰ διακρίνω ὅτι ὁ Λέων ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης του κοιμώμενος, καίτοι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὑφιστάμενος νευρικοὺς σπασμούς. Παρὰ τὸ πλευρόν του, κατὰ τὸ ἥμισυ κειμένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἐρειδομένη ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης κλίνης του ἦτο ἡ Οὐστάνη. Ἐκράτει τὴν χεῖρά του εἰς τὰς ἰδικάς της, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἐκοιμᾶτο. Ἦτο θελκτικὸν τὸ ὑπὸ τῶν δύο τούτων ἀποτελούμενον σύμπλεγμα. Ὁ πτωχὸς ὁ Λέων! Αἱ παρειαί του εἶχον φλογεραν ἐρυθρότητα, ὑπῆρχον μέλαιναι σκιαὶ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἡ ἀναπνοή του ἐξήρχετο βαρεία. Ἦτο πολὺ ἀσθενής καὶ μὲ κατέλαβε καὶ πάλιν ὁ ἀπαίσιος φόβος μὴ ἀποθάνῃ ἐκεῖνος καὶ μείνω μόνος ἐν τῷ κόσμῳ. Καὶ ὅμως ἐὰν ἔζῃ θὰ καθίστατο ἴσως ἀντεραστής μου καὶ θὰ μοῦ ἥρπαζε τὴν Ἀϊσᾶν. Φεῦ! καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι αὐτὸς δὲν ἦτο ἐκεῖνος, ὃν περιέμενε, πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ παραβληθῶ ἐγὼ ὁ γέρων καὶ δυσειδὴς πρὸς αὐτὸν τὸν τοσοῦτον ὡραῖον καὶ νέον; Ἀλλά, δόξα τῷ Θεῷ, δὲν εἶχον παύσει νὰ ἔχω συνείδησιν τοῦ δικαίου. *Ἐκείνη* δὲν μου τὴν εἶχε φονεύσει εἰσέτι, καὶ ἐνῷ ἱστάμην ἐκεῖ ἐδεήθην τοῦ Ὑψίστου ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου, τοῦ περισσότερον παρὰ υἱοῦ μου, ἵνα ζήσῃ, ἔστω καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ καταστῇ ὁ ἀντεραστής μου.

Μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψα ὡς εἶχον ἔλθη, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ κοιμηθῶ διότι ἡ θέα τοῦ ἀσθενοῦς καὶ κατακειμένου Λέοντος εἶχεν ἐπαυξήσει τὴν ἀνησυχίαν μου. Τὸ κεκ-

μηκὸς σῶμά μου καὶ τὸ ὑπερβεβαρυμένον πνεῦμά μου ἐξήγειραν τὴν φαντασίαν μου καθ' ὑπερβολήν. Ἰδέαι, ὀπτασίαι, σχεδὸν ἐμπνεύσεις, περιίπταντο ἔμπροσθέν της δι' ἀκατονομάστου ζωηρότητος. Τινὲς ἦσαν ἀλλόκοτοι, ἄλλαι ἄγριαι καὶ τινες μοὶ ἀνεμίμνησκον αἰσθήματα καὶ σκέψεις, αἵτινες πρὸ πολλοῦ εἶχον ταφῇ ὑπὸ τὰ συντρίμματα τῆς παρελθούσης μου ζωῆς. Ἀλλ' ὅπισθεν καὶ ὑπὲρ πάντα ταῦτα ὑπῆρχεν ἡ μορφὴ τῆς φοβερᾶς γυναικός, καὶ δι' αὐτῶν ὑπέρωσκεν ἡ ἀνάμνησις τῆς γοητευτικῆς της καλλονῆς. Τότε ἤρχισα νὰ διασκελίζω τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος τοῦ σπηλαίου.

Αἴφνης παρετήρησά τι, ὅπερ δὲν εἶχον ἴδῃ πρότερον, ὅτι δηλαδὴ ὑπῆρχεν ἄνοιγμα ἐπὶ τοῦ πετρίνου τοίχου· ἔλαβον τὴν λυχνίαν καὶ παρετήρησα· τὸ ἄνοιγμα ἔφερεν ἐντὸς διαδρόμου. Καίτοι ἐν τοιαύτῃ ταραχῇ διετέλουν μοὶ ἀπέμεινεν εἰσέτι ἀρκοῦσα κρίσις, ἵνα σκεφθῶ ὅτι δὲν συνέφερε ποσῶς νὰ μένωμεν εἰς θαλάμους εἰς τοὺς ὁποίους ὑπῆρχον ἀνοίγματα καὶ δίοδοι φέροντες τίς οἶδε ποῦ. Διὰ τῶν διόδων τούτων ἠδύνατό τις, οἱοσδήποτε, νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τοὺς θαλάμους μας καθ' ἣν ὥραν ἡμεῖς ἐκοιμώμεθα. Ἐν μέρει λοιπὸν ἵνα ἴδω ποῦ ἔφερε καὶ ἐν μέρει ἵνα δώσω διέξοδον εἰς τὴν κινοῦσάν με ἀνησυχίαν, εἰσῆλθον εἰς τὴν δίοδον ταύτην καὶ τὴν ἠκολούθησα. Ἔφερεν εἰς πετρίνην κλίμακα, ἣν κατῆλθον ἀμέσως, μετ' αὐτὴν ὑπῆρχεν ἄλλη δίοδος ἡ μᾶλλον σήραγξ φέρουσα ἀκριβῶς κάτωθεν τῶν θαλάμων μας καὶ τοῦ κέντρου τοῦ σπηλαίου. Ἐβάδισα ἐν αὐτῇ. Ἦτο ἤρεμος ὡς ὁ τάφος. Ἀλλ' ὠθούμενος ὑπὸ τῆς περιεργείας προυχώρησα ἀκροπαδητὶ καὶ ἔφθασα εἰς ἑτέραν δίοδον τέμνουσαν ταύτην καθέτως. Ἐνταῦθα πρὸς μεγάλην μου φρίκην αἰφνήδιον πνεῦμα ἀνέμου ἔσβυσε τὴν λυχνίαν μου καὶ μὲ ἀφῆκεν εἰς τὸ σκότος. Τί νὰ πράξω; ἐπέκειτο κίνδυνος νὰ χαθῶ διότι δὲν ἐγνώριζον ποῦ νὰ βαδίσω. Τὸ χείριστον πάντων ἦτο ὅτι δὲν ἐκράτουν οὔτε κἂν πυρεῖον ὅπερ θὰ μοὶ διευκόλυνεν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ὁδοῦ μου. Ἐστράφην πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ παρετήρησα, ἀλλ' οὔτε ἦχος ἠκούετο. Τότε παρετήρησα καὶ πάλιν πρὸς τὰ ἐμπρός, καὶ εἰς μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ ἀπόστασιν ἐνόμισα ὅτι διέκρινα ἀμυδρὸν φῶς. Ἰσως ἦτο σπήλαιον ἐξ οὗ θὰ ἠδυνάμην νὰ προμηθευθῶ φῶς· ἐπὶ τέλους διατί νὰ μὴ δοκιμάσω· Βραδέως καὶ κρατῶν τὸν τοῖχον διὰ τῆς χειρὸς ἐβάδισα ἐντὸς τῆς σήραγγος δοκιμάζων πάντοτε τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ ποδός ἐκ φόβου μὴ ἀπαντήσω πρὸ ἐμοῦ βάραθρον καὶ κατακρημνισθῶ ἐν αὐτῷ. Ὅταν προυχώρησα εἰς τριάκοντα βημάτων ἀπόστασιν τὸ φῶς ἐγένετο ἰσχυρὸν καὶ παρετήρησα ὅτι, ἐκινεῖτο ὄπισθεν παραπετασμάτων! Πρὸ εἴκοσι βημάτων τὸ διέκρινα καθαρότερον. Ἐπλησίασα τέλος καὶ, ὦ Θεέ! τὰ παραπετάσματα ἦσαν ἡμιάνοικτα καὶ ἠδυνάμην νὰ βλέπω καθαρῶς ἐντὸς τοῦ σπηλαίου πρὸ τοῦ ὁποίου ἦσαν ἀνηρτημένα.

Τὸ σπήλαιον τοῦτο ἦτον ὅμοιον μὲ τάφον καὶ ἐφωτίζετο ὑπὸ λευκῆς ἀκάπνου φλογός. Ἐπὶ βαθμίδος μαρμαρίνης ἔκειτο ἀντικείμενόν τι, ὃ καίτοι κεκαλυμμένον διὰ λευκῆς σινδόνης, δὲν ὑπῆρχεν οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι ἦτο νεκρὸς ἀνθρώπου. Πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος ὑπῆρχε παρομοία βαθμίς, ἐφ' ἧς ἔκειντο κεντήματά τινα. Πλησίον τοῦ πυρὸς ἐκάθητο γυνὴ ἐστραμμένη πρὸς τὸν νεκρόν, ἀλλ' ἧς τὸ πρόσωπον δὲν ἠδυνάμην νὰ διακρίνω διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐκάθητο πλαγίως πρὸς ἐμέ, ἦτο κεκαλυμμένη ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν διὰ πενθίμου πέπλου. Αἴφνης ἐνῷ προσεπάθουν νὰ ἀποφασίσω τί ὤφειλον νὰ πράξω, ἡ γυνὴ ἐποίησεν νευρικὴν κίνησιν καὶ ἀναπτηδήσασα ἀπέβαλε τὸν καλύπτοντα αὐτὴν πέπλον.

Ἦτο *Ἐκείνη*.

Ἔφερεν εἰσέτι τὴν ἐνδυμασίαν, ἣν ἔφερε καὶ ὅταν ἀπεκαλύφθη πρὸς ἐμὲ καὶ ἡ πλουσία μέλαινα κόμη της ἔπιπτεν ἐπὶ τῶν ὤμων της. Ἀλλ' ὅ,τι μὲ ἐξέπληξεν ἰδίως καὶ ἐδέσμευσε τὸν ὀφθαλμόν μου ἦτο ἡ μορφή της, ὄχι διὰ τὴν καλλονήν της ἀλλὰ διὰ τὸν θελκτικὸν τρόμον, ὃν μοὶ ἐνέπνεε. Τὸ κάλλος δὲν εἶχεν ἐκλείψει, ἀλλ' ἡ ἀγωνία, τὸ τυφλὸν πάθος καὶ ὁ ἐζωγραφημένος ἐπὶ τῶν χαρακτήρων της πόθος τῆς ἐκδικήσεως ἦτο ἀπερίγραπτος.

Πρὸς στιγμὴν ἔστη ἀκίνητος μὲ τὰς χεῖρας ὑψωμένας ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς της καὶ ἐνῷ ἔπραττε τοῦτο ἡ λευκὴ ἐσθὴς ἔπεσεν ἀπ' αὐτῆς μέχρι τῆς ὀσφύος της καὶ ἀπεκάλυψε τὸ τυφλὸν κάλλος τοῦ σώματός της. Ἐκεῖ ἵστατο μὲ τοὺς δακτύλους της κεκλεισμένους καὶ ἔχουσα ἀπεικονισμένην βαθεῖαν ἔκφρασιν ἐκδικητικότητος ἐπὶ τοῦ προσώπου της.

Αἴφνης ἐσκέφθην τί θὰ συνέβαινεν ἂν μὲ ἀνεκάλυπτεν, καὶ ἡ σκέψις μὲ κατέστησεν περιδεῆ. Ἀλλά, καίτοι ἐγνώριζον ὅτι θὰ ἀπέθνησκον, δὲν εἶχον τὸ θάρρος νὰ φύγω, ἤμην κατεθελγμένος.

Ἐνῷ ἐσκεπτόμην τὰς φοβερὰς συνεπείας, ἃς ἡ ἐκεῖσε παρουσία μου ἠδύνατο νὰ ἔχῃ δι' ἐμέ, κατέπεσαν αἱ χεῖρές της καὶ πάλιν ἀνυψώθησαν ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς της· ὁμνύω δὲ ὡς ἔντιμος ἄνθρωπος, ὅτι ἡ φλὸξ τοῦ πυρός, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου ἵστατο, τὰς ἠκολούθησεν ὑψωθεῖσα καὶ αὕτη, φθάσασα σχεδὸν μέχρι τῆς στέγης καὶ ρίψασα ἐπὶ τῆς *Ἐκείνης* νεκρικὴν ἀνταύγειαν καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπὶ τῆς βαθμίδος νεκροῦ καὶ τῶν λοιπῶν περὶ ταῦτα ἀντικειμένων.

Ἔπεσαν καὶ πάλιν οἱ ἐλεφάντινοι βραχίονες καὶ *Ἐκείνη* ἐλάλησεν ἢ μᾶλλον ἐσύριζεν ὡς ὄφις Ἀραβιστί, ὁ δὲ τόνος της ἐπάγωσε τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας μου καὶ ἡ καρδία μου ἔπαυσε νὰ πάλῃ.

«Ἀρὰ ἐπ' αὐτήν, ἔστω κατηραμένη αἰωνίως», εἶπε, καὶ οἱ βραχίονες καὶ πάλιν κατέπεσαν καὶ ἡ φλὸξ κατῆλθεν. Καὶ πάλιν ὑψώθησαν, καὶ ἡ εὐρεῖα γλῶσσα τοῦ πυρὸς ἐξετοξεύθη ὄπισθεν αὐτῶν ὡς πρότερον, ἀλλὰ καὶ πάλιν κατέπεσαν.

«Ἀρὰ ἐπὶ τὴν μνήμην της, εἶπεν, ἔστω κατηραμένη ἡ μνήμη τῆς Αἰγυπτίας».

Καὶ πάλιν δὲ ὑψώθησαν καὶ κατέπεσαν οἱ βραχίονες· «Ἀρὰ ἐπ' αὐτὴν τὴν εὐειδῆ κόρην τοῦ Νείλου διὰ τὸ κάλλος της».

«Ἀρὰ ἐπ' αὐτήν, διότι ἡ γοητεία της ὑπερενίκησε τὴν ἰδικήν μου».

«Ἀρὰ ἐπ' αὐτήν, διότι μοῦ ἀφήρεσε τὸν ἀγαπητόν μου».

Καὶ πάλιν ἡ φλὸξ ἀνέλαμψε καὶ ἔπεσεν. Ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς της διὰ τῆς χειρός της καὶ ἐγκαταλείπουσα τὸν συριστικὸν τόνον της, ἔκραξε γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ.

«Πρὸς τί νὰ τὴν καταρῶμαι; Αὕτη ὑπερίσχυσε καὶ παρῆλθε».

Μεθ' ὃ καὶ πάλιν ἤρξατο μετὰ μανιωδεστέρας ὁρμῆς:

«Ἀρὰ ἐπ' αὐτήν, ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκεται. Ἂς τὴν εὕρωσιν αἱ ἀραί μου ὅπου εἶνε, ἵνα ταράξωσι τὴν ἀνάπαυσίν της».

«Ἀρὰ ἐπ' αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς ἀστεροέσσης ἐκτάσεως, καὶ κατηραμένη ἡ σκιά της».

«Ἂς τὴν εὕρῃ καὶ ἐκεῖ ἡ ἰσχύς μου».

«Ἂς μὲ ἀκούσῃ καὶ ἐκεῖθεν, ὅπου εὑρίσκεται καὶ ἂς κρυφθῇ εἰς τὰ σκότη».

«Ἂς κατέλθῃ εἰς τὸν ᾅδην τῆς ἀπελπισίας, διότι θὰ τὴν ἀνεύρω ἡμέραν τινα».

Καὶ *Ἐκείνη* ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τῶν χειρῶν της.

«Εἶνε μάταιοι, εἶνε μάταιοι, ὠλόλυζεν· Τίς δύναται νὰ φθάσῃ ἐκείνους οἵτινες κοιμῶνται; οὔτε ἐγὼ αὐτὴ δὲν δύναμαι».

Μεθ' ὃ ἐπανέλαβε τὸν ἀνίερον ἀναθεματισμόν της.

«Ἔστω κατηραμένη ὅταν ἀναγεννηθῇ καὶ κατηραμένη νὰ γεννηθῇ».

«Ἔστω κατηραμένη ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεώς της μέχρι τοῦ θανάτου της. Ναί, ἔστω κατηραμένη, διότι τότε ἐγὼ θὰ τὴν προφθάσω διὰ τῆς ἐκδικήσεώς μου καὶ θὰ τὴν καταστρέψω ἐντελῶς».

Ἐξηκολούθησεν οὕτω νὰ ἀναθεματίζῃ καὶ αἱ φλόγες τοῦ πυρὸς νὰ ἀνέρχωνται καὶ νὰ κατέρχωνται καὶ νὰ ἀντανακλῶνται εἰς τοὺς ἀγωνιῶντας ὀφθαλμούς της, ὁ συρίζων ἦχος τῶν φοβερῶν ἀναθεματισμῶν της οὓς δὲν δύναμαι νὰ περιγράψω ἐπὶ τοῦ χάρτου ἀντήχησεν ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ σπηλαίου καὶ ἐσβέσθη εἰς μικρὰς ἠχοὺς καὶ τὸ ἄγριον φῶς καὶ τὸ βαθὺ σκότος διεδέχθησαν ἄλληλα ἐπὶ τοῦ λευκοῦ σχήματος τοῦ ἐξηπλωμένου ἐπὶ τοῦ μαρμαρίνου νεκροκραβάτου.

Ἀλλὰ τέλος ἀποκαμοῦσα, ὡς φαίνεται, ἔπαυσε νὰ ὁμιλῇ. Ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ πετρίνου ἐδάφους καὶ ἀπέσεισε τὸ πυκνὸν νέφος τῆς ὡραίας κόμης της ἀπὸ τοῦ προσώπου της καὶ τοῦ στήθους της καὶ ἤρξατο νὰ στενάζῃ ἐν σπαρακτικῇ ἀπελπισίᾳ.

«Δύο χιλιάδας ἔτη, εἶπε κλαυθμηρύζουσα, δύο χιλιάδας ἔτη περιμένω καὶ ὑποφέρω, ἀλλὰ καίτοι ἑκατονταετηρὶς προστίθεται ἐπὶ ἑκατονταετηρίδος καὶ ὁ χρόνος ἐξακολουθεῖ νὰ ὑποχωρῇ πρὸ τοῦ χρόνου, ἡ πικρία τῆς ἀναμνήσεως δὲν ἐμειώθη ποσῶς καὶ τὸ φῶς τῆς ἐλπίδος δὲν λάμπει φαεινότερον. Θεοῦ! ἔζησα ἐπὶ δισχίλια ἔτη μὲ τὸ πάθος μου καταβιβρώσκον τὴν καρδίαν μου καὶ τὸ ἁμάρτημά μου πάντοτε ἐνώπιόν μου. Δι' ἐμὲ ἡ ζωὴ δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν λήθην. Ἄθλια τὰ ἔτη μου παρῆλθον καὶ ἄλλα πολλὰ εἰσέτι πρόκειται νὰ τ' ἀκολουθήσωσι χωρὶς τέλους. Φίλε μου! φίλε μου! φίλε μου! Διατί ἐκεῖνος ὁ ξένος σὲ ἔφερε πρός με κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Ἐπὶ πεντακόσια ἔτη δὲν ὑπέφερα οὕτω. Ἂν ἡμάρτησα πρὸς σὲ δὲν ἀπέπλυνα ἀρκούντως τὸ ἁμάρτημά μου; Πότε θὰ ἐπιστρέψῃς πρός με, ἥτις ἔχω τὰ πάντα, πλὴν ἄνευ σοῦ οὐδὲν ἔχω; Τί δύναμαι νὰ πράξω; Τι; τί; τί; Καὶ ἴσως... ἡ Αἰγυπτία ἐκείνη παραμένει πλησίον σου, ὅπου σὺ εἶσαι, καὶ χλευάζει τὴν ἀνάμνησίν μου Διατί νὰ μὴ δυνηθῶ ν' ἀποθάνω μετὰ σοῦ ἐγὼ ἥτις σ' ἐφόνευσα; Οὐαί εἰς ἐμὲ διότι δὲν δύναμαι νὰ ἀποθάνω! Οὐαί! Οὐαί!»

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἔπεσε πρηνὴς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐστέναζε καὶ ἔκλαυσε μεχρις οὗ μ' ἔκαμε νὰ πιστεύω ὅτι ἡ καρδία της ἔμελλε νὰ ἐκραγῇ.

Μετὰ ταῦτα ἠγέρθη· ἔρριψε τὴν κόμην της πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐτακτοποίησε τὸν ἱματισμόν της, καὶ ἐβάδισε δι' ἀνυπομόνου βήματος πρὸς τὸ σῶμα τὸ ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης βαθμίδος. «Ὦ Καλλικράτη, ἀνέκραξε, ἐγὼ δὲ ἔφριξα ἀκούσας τὸ ὄνομα τοῦτο, πρέπει νὰ ἴδω καὶ πάλιν τὸ πρόσωπόν σου ἔστω καὶ ἐν ἀγωνίᾳ. Παρῆλθεν αἰὼν ἀφ' ὅτου δὲν εἶδον σέ, ὃν ἐφόνευσα διὰ τῆς ἰδίας μου χειρός».

Μεθ' ὃ διὰ τρεμόντων δακτύλων ἔλαβε τὸ ἄκρον τῆς λευκῆς σινδόνης ἥτις ἐκάλυπτε τὸ ἐπὶ τῆς βαθμίδος σῶμα καὶ ἐδίστασεν. Ὅταν ὡμίλησε καὶ πάλιν ἡ φωνή της μόλις ἠκούετο· ὡμοίαζεν ὑπόκωφον ψιθυρισμόν.

«Νὰ σὲ ἐγείρω, εἶπεν ἀπευθυνομένη πρὸς τὸ σῶμα, ἵνα σταθῇς ὡς ἄλλοτε ὄρθιος ἐνώπιόν μου; Δύναμαι νὰ τὸ πράξω»· ἐξέτεινε τὰς χεῖρας της ἄνωθεν τοῦ ἐν τῇ σινδόνῃ νεκροῦ, ἐνῷ ὁ ὀφθαλμός της κατέστη ἁπλανὴς καὶ θολὸς καὶ τὸ σῶμά της ἀκίνητον. Ὀπισθοχώρησα ἐν φρίκῃ ὄπισθεν τῶν παραπετασμάτων. Ἡ κόμη μου ἀνωρθώθη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου καὶ δὲν γνωρίζω ἂν ἦτο δημιούργημα τῆς φαντασίας μου, ἀλλ' ἐνόμισα ὅτι τὸ ἤρεμον σῶμα ὑπὸ τὴν σινδόνην ἤρξατο νὰ τρέμῃ καὶ ὅτι ἡ σινδόνη ἀνήρχετο καὶ κατήρχετο ὡς εἰ ἔκειτο ἐπὶ ἀνθρώπου κοιμωμένου. Αἴφνης ἀπέσυρε τὰς χεῖρας της καὶ μοῦ ἐφάνη ὅτι τὸ σῶμα ἔπαυσε νὰ κινεῖται.

— Πρὸς τί; εἶπε μελαγχολικῶς. Πρὸς τί νὰ ἐπαναφέρω τὴν φαινομενικὴν ζωὴν ὅταν δὲν δύναμαι νὰ ἐπαναφέρω τὴν ψυχήν; Καὶ ἐὰν ἵστασο ἐνώπιόν μου, σὺ δὲν θὰ μ' ἐγνώριζες καὶ δὲν θὰ ἠδύνασο νὰ πράξῃς εἰ μὴ ὅ,τι σοὶ ἐπέβαλον. Ἡ ἐν σοὶ ζωὴ θὰ ἦτο ζωή μου καὶ ὄχι ζωή σου, ὦ Καλλικράτη!

Ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἔστη σκεπτομένη, εἶτα δὲ ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατά της παρὰ τὸ σῶμα καὶ ἤρξατο νὰ ἀσπάζηται τὴν σινδόνην καὶ νὰ κλαίῃ. Ὑπῆρχέ τι τόσον τρομερὸν εἰς τὴν θέαν ταύτην τῆς ἐπιβλητικῆς γυναικός, ἐκχεούσης τὸ πάθος της ἐφ' ἑνὸς νεκροῦ, ὥστε μὴ δυνάμενος νὰ ἀνθέξω βλέπων τὰ συμβαίνοντα, ἐστράφην καὶ ἤρχισα τρέμων νὰ ἕρπω εἰς τὸν κατασκότεινον διάδρομον καὶ νὰ αἰσθάνωμαι ἐν τῇ τρεμούσῃ καρδίᾳ μου, ὅτι εἶδον ὅραμα ψυχῆς ἐν τῷ ᾅδῃ.

Δὲν γνωρίζω καλῶς πῶς κατώρθωσα νὰ κινοῦμαι. Ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι ἔπεσα δίς καὶ ὅτι παρ' ὀλίγον νὰ πλανηθῶ ἐντὸς τοῦ ἄλλου διαδρόμου. Ἐπὶ εἴκοσι λεπτὰ τῆς ὥρας ἐξηκολούθησα νὰ προχωρῶ, ὅταν τέλος ἐσκέφθην ὅτι θὰ εἶχον ἀφίσει ὀπίσω μου τὴν μικρὰν κλίμακα δι' ἧς εἶχον κατέλθει. Τόσον ἤμην καταβεβλημένος ἐκ τοῦ τρόμου καὶ τοῦ κόπου, ὥστε ἔπεσα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐβυθίσθην εἰς τὴν λήθην.

Ὅτε συνῆλθον παρετήρησα ἀμυδρὸν φῶς ἐν τῷ διαδρόμῳ ὄπισθέν μου. Ἐσύρθην πρὸς αὐτὸ καὶ εἶδον ὅτι ἦτο ἡ μικρὰ κλίμαξ ἧνωθεν τῆς ὁποίας ἤρχετο τὸ ἀσθενὲς φῶς τῆς ἀνατελούσης ἡμέρας. Ἀνῆλθον αὐτὴν καὶ ἔφθασα ἀσφαλῶς εἰς τὸν θάλαμόν μου, ριπτόμενος δὲ ἐπὶ τῆς κλίνης μου ἀπεκοιμήθην ταχέως ἢ μᾶλλον ἀπεναρκώθην.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΥΜΝΟΥ

Κύριε διευθυντά!

Εἰς τὸν «Ἐθνικὸν Ὕμνον» ὃν σᾶς εὐχαριστῶ ὅτι εὐηρεστήθητε νὰ δημοσιεύσητε, ἐνόουν ἡ τελευταία στροφὴ νὰ ψάλληται *δίς*, καὶ λυποῦμαι ὅτι παρέλειψα νὰ τὸ σημειώσω.

Εὑρίσκων ὅμως δικαίαν καὶ τὴν παρατήρησιν τοῦ ἀνταποκριτοῦ σας ..., σᾶς πέμπω καὶ ἄλλην μίαν στροφήν, ἥτις δύναται νὰ συμπληρώσῃ τὰς τοῦ ὕμνου καταταχθεῖσα ἐν αὐταῖς ὡς τρίτη (3):

Σὲ ἐξύμνει πᾶσα χώρα,
ἥρως πᾶς καὶ πᾶς σοφός.
Ἀποφράς πλὴν ἦλθε ὥρα,
ὅτ' ἐσβέσθη σου τὸ φῶς.

Π—Σ.

ΨΗΦΙΔΩΤΟΝ

Ἐμπιστεύσασθε εἰς τὸν καιρὸν ὅπως καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ... λαμβάνετε πάντοτε μεθ' ἡμῶν τὸ ἀλεξιβρόχιόν σας.

Μὴ λυπεῖσθε τοὺς γέροντας τοὺς ἔχοντας ρευματισμούς, ἀλλὰ τοὺς νέους τοὺς ἔχοντας πεῖραν.

Ἡ λευκὴ κόμη ὁμοιάζει τὸν ἀφρὸν τὸν καλύπτοντα τὴν θάλασσαν μετὰ τὴν τρικυμίαν.

Κάρμεν Σύλβα

Ἡ φιλία ἀρκεῖται εἰς τὸ εἰσόδημα, ὁ ἔρως πρώγει καὶ τὸ κεφάλαιον.

Arséne Houssaye

Ἡ σιωπὴ τοῦ ἡλίου καλεῖται νύξ.

Ἡ ἐλπὶς ὁμοιάζει πρὸς τὸν νυκτερινὸν οὐρανόν· δὲν ὑπάρχει ἐν αὐτῷ γωνία τόσον ζοφερά, ἐν ᾗ ὁ ἐπιμένων ὀφθαλμὸς νὰ μὴ ἀνακαλύπτῃ ἐπὶ τέλους ἓν ἄστρον.

Octave Feuillet

Διὰ νὰ μάθῃ τις τὴν ἡλικίαν γυναικὸς πρέπει πρῶτον νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὴν καὶ ἔπειτα τὴν φίλην της· αὕτη θὰ εἴπῃ τριάκοντα, ἡ φίλη της τεσσαράκοντα, ἡμεῖς δὲ θὰ λάβωμεν τὸν μέσον ὅρον·

Arséne Houssaye

Εἰς τὰς ἐπαρχίας ἡ βροχὴ εἶνε καὶ αὕτη ἓν εἶδος διασκεδάσεως.

Ἐφημερίδες καλοῦνται οἱ σιδηρόδρομοι τοῦ ψεύδους.

Barbey d' Aurévilly

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Διὰ Β Διατάγματος συνελήθη ἡ Βουλὴ εἰς τακτικὴν σύνοδον τὴν 28ην ἰσταμένου.— Θεωρεῖται βέβαιον, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει πληρώσει τὸ κατὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον τοκοχρεωλύσιον ἐκ τῶν τακτικῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐσόδων.— Ἀπέπλευσαν ἐκ Πειραιῶς καταρτισθέντων τῶν πληρωμάτων αὐτῶν τὰ δύο θωρηκτά μας «Ὕδρα» καὶ «Ψαρά». Ἐπὶ τῆς «Ὕδρας» ἐπέβη καὶ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν κ. Κουμουνδοῦρος καὶ συνώδευσεν αὐτὰ μέχρι Κερατσινίου ἔνθα προσεκάλεσε τὰ πληρώματα αὐτῶν καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς: «Ἀξιωματικοὶ ὑπαξιωματικοὶ καὶ ναῦται! Ἡ πατρὶς μετὰ μεγάλων θυσιῶν ἀπέκτησε τὰ ἰσχυρὰ ταῦτα πλοῖα, ἅτινα ἐνεπιστεύθη ὑμῖν ὅπως δι' αὐτῶν ἐν τῇ καταλλήλῳ ὥρᾳ δυνηθῆτε νὰ ἐκπληρώσητε τοὺς προαιωνίους πόθους της! Ὑπακούετε λοιπὸν εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς ὑμῶν, ἐκγυμνάζεσθε καὶ ἐξασκεῖσθε εἰς τοὺς πολυπλόκους αὐτῶν μηχανισμούς, ἵνα δυνηθῆτε νὰ εὑρεθῆτε ἕτοιμοι ὅταν ἡ φωνή της σᾶς καλέσῃ! Χαιρετίζων τοὺς ἀξιωματικοὺς ὑπαξιωματικοὺς καὶ ναύτας τῆς πρώτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μεγάλης καὶ ἰσχυρᾶς Μοίρας, εὔχομαι ὅπως ὁδηγήσητε αὐτήν, ἐάν ποτε ἡ ἀνάγκη ἐπιστῇ, εἰς τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν!»

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις ποιήσασα ἐντόνους παραστάσεις πρὸς τὴν Αἰγυπτιακήν, ἀνέστειλεν, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὑπηκόους της, τὴν ἐνέργειαν τῶν νέων ἀστυνομικῶν κανονισμῶν.— Ἐκ Ρώμης ἀγγέλλεται ὅτι νέον ἡφαίστειον ἀνεφάνη παρὰ τὴν νῆσον Παντελαρίαν, ἀναθρῶσκον βαθμηδὸν ἀπὸ τῶν ὑδάτων, καὶ ἐκσφενδονίζον πανταχόθεν λάβας καὶ λίθους πεπυρακτωμένους. Σεισμοὶ ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ νέου τούτου ἡφαιστείου ἐξακολουθοῦσιν.— Πλημμύραι καταστρεπτικαὶ ἐγένοντο ἐν ταῖς νοτιοδυτικαῖς ἐπαρχίαις τῆς Γαλλίας.— Ἡ Ὀθωμανικὴ κυβέρνησις ἀπαγορεύει διὰ λόγους ὑγειονομικοὺς τὴν εἴσοδον τῶν Ἰουδαίων μεταναστατῶν εἰς τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος.— Ἀπεβίωσεν ἐν Λίαν προβεβηκυῖᾳ ἡλικίᾳ ὁ μητροπολίτης Κιέβου ΠΛΑΤΩΝ εἷς τῶν διαπρεπεστέρων καὶ σοφωτέρων ἱεραρχῶν τῆς Ρωσίας. Τὰ θεολογικὰ συγγράμματά του, καὶ αἱ ἐν τῇ Δυτικῇ Ρωσίᾳ ἐνέργειαί του κατὰ τῶν προτεσταντικῶν καὶ καθολικῶν ἑταιριῶν ἦταν τὰ μεγαλείτερα κατορθώματά του. Ἦτο βαθὺς γνώστης τῆς τε Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώσσης, καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπῆρξε καθηγητὴς τῶν γλωσσῶν τούτων εἰς τὰς ἀνωτάτας Θεολογικὰς Ἀκαδημίας τῆς Ρωσίας.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Κατὰ τὸ εἰς τὸ ἀκρωτήριον Ἱέρακα ἐν Ζακύνθῳ λιθοτομεῖον περὶ τὰς νοτίους πλευρὰς τοῦ ὄρους Ἐλάτου, οἱ αὐτόθι λατομοῦντες ἀνεῦρον εἰς κοιλώματα πλησίον τῆς λοφώδους θέσεως Φούρκας πηλώδη ἀγγεῖα καὶ προπλάσματα ἀρχαῖα. Τὰ εὑρεθέντα εἶνε ἀγγεῖα δακρυδόχα, λύχνοι, προπλάσματα, μὲ μορφὰς κεφαλῶν ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ ζωδίων, λήκυθος γανωμένη καὶ ἔχουσα σατύρους καταδιωκομένους ὑπὸ ἀγριοχοίρου, θραύσματα ἀγγείων γανωμένων καὶ μελανὰ στίγματα ἐχόντων, πρόπλασμα ἱπποκενταύρου ἀνάγλυφα βοῶν, προβάτων καὶ λεαίνης θηλαζούσης καὶ ἄλλα πολλά.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιτροπεία, ἀποτελουμένη, ἐκ τῶν κκ. Δ.Μ. Καλλιφρονᾶ, Ν· Καζάζη, Ἀχιλ. Παράσχου, Α. Ἀντωνιάδου, Δ· Καλαποθάκη καὶ τοῦ γραμματέως αὐτῆς κ. Ν.Ι. Λάσκαρη, συνέστη, ὅπως ἐργασθῇ ὑπὲρ τοῦ *ἐθνικοῦ θεάτρου*. Ἐπὶ τούτῳ ἐξέδοτο ἤδη πρόγραμμα καὶ ἐπικαλεῖται ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ θεάτρου τὴν συνδρομὴν τοῦ κοινοῦ. Θίασος δέ, ἀποτελούμενος ἐξ ἠθοποιῶν διακεκριμένων θὰ δώσῃ σειρὰν παραστάσεων, καθ' ἃς ἑσπέρας θ' ἀργῇ τὸ γαλλικὸν θέατρον, θὰ παραστήσῃ δὲ κατὰ προτίμησιν ἐθνικὰ δράματα πρωτότυπα Ἑλλήνων δραματικῶν. Ἴδοὺ καὶ τὸ δραματολόγιον τοῦ νέου τούτου ἐθνικοῦ θεάτρου:

Κυψελίδαι Δ. Βερναδάκη, *Λεωνίδας ἐν Θερμοπύλαις* κατὰ μετάφρασιν Ἀγγ. Βλάχου, *Οἱ τριάκοντα* Ἀλ. Ραγκαβῆ, *Πιπαρέτη καὶ Βοσκοποῦλα* Δημ. Κορομηλᾶ, *Λέων Καλλέργης* Ἀχιλ. Παράσχου, *Πετρώνιος Μάξιμος* Ἀντ. Ἀντωνιάδου, *Ἡ ἅλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως* Δ. Οἰκ. Καλαποθάκη, *Ρήγας Φερραῖος* Α. Προβελεγίου, *Ἀνδρόνικος* Κ. Γ. Ξένου. Ἐκ τῶν ἀρχαίων *Αἱ Φοίνισσαι* τοῦ Εὐριπίδου, *Αἱ Νεφέλαι* καὶ ὁ *Πλοῦτος* τοῦ Ἀριστοφάνους. Ἐκ τῶν ξένων, ὁ *Ἔμπορος τῆς Ἐνετίας* τοῦ Σαίξπηρ καὶ *Οἱ λῃσταὶ* τοῦ Σίλλερ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Δανὸς καλλιτέχνης κατασκεύασε λαμπρὸν ἀνδριάντα τοῦ ποιητοῦ Ἑρρίκου Χάϊνε, παραδοθέντα ἤδη εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Αὐστρίας καὶ προωρισμένον διὰ τὴν ἐν Κερκύρᾳ ἔπαυλιν τῆς αὐτοκρατείρας Ἐλισάβετ. Τὸ μνημεῖον παρίστησι τὸν ποιητὴν κρατοῦντα διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς χειρὸς γραφίδα, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς φύλλον χάρτου, ἐφ' οὗ ὑπάρχει πανομοιότυπον τοῦ ποιήματος τοῦ Χάϊνε «Τί θέλει τὸ ἔρημον δάκρυ». Ὁ ἀνδριὰς στηθήσεται ἐν τῷ ἄλσει τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐπαύλεως, ἐν μέσῳ ροδῶνος ὃν θ' ἀποτελῶσιν ὡς λέγεται 50,000 ροδαί.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ—ΠΕΡΙΕΡΓΑ—ΠΟΙΚΙΛΑ

Ἀριθμός τις ἀριστοκρατικῶν Ἀγγλικῶν οἰκογενειῶν ἀποφάσισε νὰ καταργήσῃ τὸ ἔθιμον τοῦ πενθηφορεῖν ἐπὶ τῷ θανάτῳ συγγενῶν. Ὡς γνωστὸν ἡ Ἀγγλία κατήργησεν ἤδη τὴν χρῆσιν μελανῶν νεκρωσίμων ὡς καὶ ἄλλα ἐξωτερικὰ σημεῖα πένθους, ἅτινα ἐν τῇ λίαν πρακτικῇ ἐκείνῃ χώρᾳ θεωροῦνται μάταια καὶ θεατρικά.

*

Ἐπὶ τῷ ἀγγέλματι ὅτι Ἄγγλος ἰατρὸς ἐν Σίμλᾳ τῶν Ἰνδιῶν ἀνεκάλυψε τὸ μικρόβιον τῆς λέπρας, ὁ Παστὲρ ἐρωτηθεὶς εἶπε τὰ ἑξῆς: «Ἡ εἴδησις οὐδόλως μ' ἐκπλήττει. Ὡς ἡ ἐπιστήμη προώδευσεν, οὐδεμίαν ἔχω ἀμφιβολίαν ὅτι ἐν καιρῷ πᾶν μικρόβιον νόσου προσβάλλον τὸ ἀνθρώπινον σῶμα θέλει ἀνακαλυφθῇ καὶ πολεμηθῇ· ἀλλ' ἡ ἐξόντωσις τῶν νόσων εἶνε ἄλλο ζήτημα. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀνακαλυφθὲν δὲν εἶνε ἀληθές, διότι πρῶτος Σουηδός τις ἰατρός, ὁ δόκτωρ Χάνκιλ τὸ ἀνεκάλυψε καὶ μοὶ τὸ ὑπέδειξεν. Εἶνε ἐλαχιστόμορφον, ἀλλὰ δραστηριώτατον. Ἡ λέπρα συνήθως ἀναπτύσσεται εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, ὅπου ὑψηλὴ θερμοκρασία, ἔλλειψις ὑγιεινῶν ὅρων καὶ ἀτομικὴ ἀκαθαρσία ὑποβοηθοῦσι τὴν ἀνάπτυξίν της. Καὶ ἐν τούτοις ἐν Σουηδίᾳ, αἱ καταστροφαὶ τῆς λέπρας εἶνε μεγάλαι. Πιθανὸν νὰ εὕρε νέον τι ἔδαφος εὐνοϊκὸν εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ μικροβίου, τοῦθ' ὅπερ εἶνε σπουδαιότατον. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι θ' ἀνακαλυφθῇ ἡ λέμφος τῆς λέπρας· πιθανὸν μάλιστα ἀπὸ τοῦδε τὸ τοιοῦτον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπιτευχθέν, ἀλλὰ δὲν τολμῶμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ λέπρα θὰ θεραπεύηται. Ὀφείλομεν νὰ περιμείνωμεν τ' ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα ἐνίοτε ἀπογοητεύουν».

*

Πᾶς ποιητὴς τρέφει τὸ ὄνειρον τοῦ Ὁρατίου, νὰ ἀποκτήσῃ «τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν του». Τὸ ὄνειρον τοῦτο τὸ ἐπραγματοποίησεν ἐσχάτως.—ἀπορίας δὲ ἄξιον πῶς ὄχι πρὸ πολλοῦ—ὁ Φραγκίσκος Κοππέ, γενόμενος ἰδιοκτήτης ὡραίας ἐπαύλεως εἰς τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων, ἣν ὠνόμασε «Da Fraizière». Εἰς τὴν νέαν ἰδιοκτησίαν του ὁ Κοππὲ σκοπεύει νὰ μένῃ διαρκῶς δύο μόνον μῆνας κατ' ἔτος, κατοικῶν ἐν Παρισίοις.

*

Ἡ τελευταία θεραπευτικὴ μέθοδος εἶνε ἡ ἐφευρεθεῖσα ὑπό τινος Αὐστριακοῦ ἰατροῦ ἐν Βέλδῃ. Καλεῖται «ἡ διὰ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἀέρος θεραπεία.» Οἱ κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην θεραπευόμενοι κατοικοῦσιν ἐντὸς μικρῶν καλυβῶν μὲ δύο δωμάτια καὶ ἐχουσῶν τὸ ἓν πλάγιον ἀνοικτὸν ἢ φρασσόμενον ὑπὸ ἁπλῶν παραπετασμάτων ἐκ χασέ. Ἐγείρονται τὴν ὄθην τῆς πρωΐας καὶ ἀνερχόμενοι λόφον ἐκβάλλουσι τὰ φορέματά των καὶ μένουσι σχεδὸν γυμνοί, εἶτα δὲ ἀρχίζουσι τὴν γυμναστικὴν καὶ ἐξακολουθοῦσιν αὐτὴν μέχρι τῆς ὥρας τοῦ προγεύματος, ὅπερ συνίσταται ἐξ ἄρτου καὶ ξυνογάλακτος. Μετὰ ταῦτα ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ χωρίον καὶ εἰσέρχονται ἐντὸς τοῦ ἡλιακοῦ λουτῆρος: Μένουσι γυμνοὶ ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ λουτῆρος, ἐπὶ μίαν ὥραν. Μετὰ ταῦτα τοὺς παραλαμβάνει ὑπηρέτης καὶ τοὺς τρίβει ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν. Κατόπιν λαμβάνουσι λιτὸν γεῦμα καὶ δεύτερον ἡλιακὸν λουτρόν. Μετὰ ταῦτα ἀποσύρονται εἰς τὰς καλύβας των καὶ μένουσιν ἐν αὐταῖς μέχρι τῆς πέμπτης καὶ ἡμισείας· Ὕστερον μεταβαίνουσι παρὰ τῷ ἰατρῷ καὶ δεικνοῦσι μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν ἀνοικτὸν ἀέρα. Οἶνον δὲν πίνουσιν, ἀλλὰ αἱ τροφαὶ κατὰ τὸ δεῖπνον εἶνε πολὺ θρεπτικαί. Δεκαπέντε ἕως εἴκοσι ἄτομα ὑπεβλήθησαν κατὰ τὸ λῆξαν θέρος εἰς τὴν θεραπείαν ταύτην καὶ ἔμειναν πολὺ εὐχαριστημένοι.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Π ό μ. «Τὰ ἀποσιωπητικὰ χρησιμεύουσιν εἰς τὸ νὰ λέγωσιν ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ εἴπῃ ὁ συγγραφεύς.» Λέγομεν ἡμεῖς. Ἀ ρ. Σ. Κ / π ο λ ι ν, Σ τ. Β. Ρ ό δ ο ν, Κ.Μ. κ α ὶ Ε. Τ. Π α ρ ι σ ί ο υ ς. Ἐνεγράφητε Φύλλα ἐστάλησαν ἐξ ἀρχῆς.—Δ Π. Μ ή λ ο ν. Ἐνεγράφητε ἀλλ' ἐπειδὴ ἑξαμήνους συνδρομὰς δὲν δεχόμεθα, παρακαλοῦμεν νὰ ἐμβάσητε καὶ τὰ ὑπόλοιπα.—Κ. Κ. Αἱ γυναῖκες διαφέρουσιν ἀπὸ τὰς γαλάς, κατὰ τὰ ὅτι δὲν τρέχουσιν εἰς τὰ κεραμίδια.... Κ. Π. Ν ά ξ ο ν. Ἐ. Ἐ. Ἀ δ ρ ι α ν ο ύ π ο λ ι ν, Χ ρ. Φ. κ α ὶ Π. Φ. Σ α μ σ ο ῦ ν τ α κ. Ἐ λ. Μ. 1 Κ ύ θ η ρ α. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν.—Φ ί λ ῳ Μ. Πολὺ φοβούμεθα ὅτι «τὸ ἀντίτιμον εἰς οἶνον» εἶνε μετάφρασις τοῦ piece de vin=πίθου, καὶ ὅτι τὸν πίθον τὸν ἐκόψατε εἰς νομίσματα καὶ ἔπειτα τὸν μετεβάλλατε εἰς ἀντίτιμον. Συνεπῶς ἡ μετάφρασις ἡ ἄνευ πίθου θέλει τουλάχιστον Πυθίας πρὸς κατανόησιν.—Μ ι χ α ὴ λ Δ. Ἄνδρον. Τὰ κουφέτα...., μήπως παράγονται ἀπὸ τὸ κουφός;—Α. Σ. Ι. Μ ο λ ά ο υ ς. Ἀκατάλληλον.—Δ.Κ. Ναῖσκε. Ἀφτοῦνα ποὺ ἔγδοσε στὴν κοσιπεντατηρὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ σύλλογου τσῆ Πόλης ὁ κ. Γιάννης Ψυχάρης.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Ρωμαϊκὸν Δίκαιον, καθ' ἃ ἐν Ἑλλάδι πολιτεύεται. Βιβλίον Α'. Γενικαὶ τοῦ πολιτικοῦ δικαίου ἀρχαί, ὑπὸ Σ. Στεφάνου.

Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ
13—Ὁδὸς Καπνικαρέας—13

Τοποθετήσεις ἠλεκτρικῶν κωδώνων, τηλεφώνων, τηλεγράφων, ἀλεξικεραύνων κλπ.

ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ
ἐπιστημονικῶν καὶ ἰατρικῶν ἐργαλείων.

ΠΩΛΗΣΙΣ
διαφόρων ὑλικῶν τῶν ἐργολάβων.

ΕΥΤΕΡΠΗ
1891

Ἐξεδόθη ὁ δωδέκατος ἀριθμὸς τοῦ γνωστοῦ εἰδικοῦ μουσικοῦ περιοδικοῦ Εὐτέρπη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Καλφογλου· περιέχει τετράχορον "Μπάρμπα-Λινάρδου,, καὶ τεμάχιον ἐκ τοῦ Λόεγκριν. Ἡ Εὐτέρπη εἰς τὰ δώδεκα μέχρι τοῦδε φυλλάδιά της ἐδημοσίευσεν ἐκλεκτὰ μουσικὰ τεμάχια, εἶνε δ' ἐν γένει περιοδικὸν ἄξιον πάσης ὑποστηρίξεως. Μετὰ τοῦ φυλλαδίου τούτου διενεμήθη καὶ τὸ παράρτημα τῶν ἐργοχείρων περιέχον πλεῖστα ὡραῖα σχέδια κεντημάτων δι' οἰκογενείας.

Τὸ νέον πλῆρες κομψοτάτων εἰδῶν
ΠΙΛΟΠΩΛΕΙΟΝ «Ο ΑΕΤΟΣ»
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΥ
(Ὁδὸς Σταδίου)

Συνιστᾶται τοῖς πᾶσι ὡς μοναδικὸν διὰ τὴν κομψότητα, στερεότητα, εὐθηνίαν.

Δ. Κ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ
ΝΟΘΕΥΣΕΙΣ
ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ
ΕΞΕΛΕΓΕΙΣ ΑΥΤΩΝ
Τιμᾶται δρ. 1.
ΑΘΗΝΑΙ

L'ARGUS DE LA PRESSE

Voulez-vous être informé avec exactitude et rapidité de tout ce qui s'imprime dans les Journaux et Revues français et étrangers sur un *sujet* un *fait*, ou une *personnalité* quelconque?—Adressez-vous, 157, rue Montmartre, à l'**Argus de la presse**, A. CHÉRIE, Directeur; Paris.—Depuis 10 ans, l'**Argus**, a fournit à ses abonnés *plus de deux millions* d'extraits de journ aux sur n'importe quel sujet.

Γ. ΠΑΜΠΑΝΟΣ
Ὀδοντοϊατρὸς
Ὁδ. Πατησ. 9

ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 9

Μεγάλη συλλογὴ φωτογραφιῶν μνημείων ἀρχαίων καὶ νεωτέρων.
Εἰκόνες ἐνδυμασιῶν Ἑλληνικῶν.
Εἰκόνες τύπων Ἑλληνικῶν.
Εἰκόνες θωρηκτῶν Ἑλληνικῶν.

!! **Μεγάλη ἐπιτυχία** !!
Ἡ φωτογραφία τοῦ θωρηκτοῦ
ΥΔΡΑ

REVUE
POLITIQUE ET LITTERAIRE
REVUE BLEUE
Paraissant le Samedi
Six mois 20 fr. Un an 35
PARIS
111. Bd. St Germain 111.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
ΜΙΧ. ΑΡΝΙΩΤΟΥ
Ὁδὸς Σοφοκλέους

ΔΕΝΟΝΤΑΙ ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΛΥΤΕΛΩΣ
ΧΡΥΣΟΝΟΝΤΑΙ ΤΑΙΝΙΑΙ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Κατασκευάζονται καὶ πωλοῦνται κατάστιχα παντὸς εἴδους ἐφάμιλλα τῶν ἀγγλοαμερικανικῶν κατὰ τὴν ποιότητα καὶ στερεότητα, ἀλλὰ πολυτούτων ἐφθηνότερα

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ